

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petlitvrtica (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oglasila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna petlitvrtica po 23 vin.

Poslano:

enostolpna petlitvrtica po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Osramočena malodušnost.

Zmaga za zmago na severu!
Najprej velikonočna zmaga v Karpatih — grozoviti ruski poraz, ki je ustavil prodiranje sovražnika, ob njegovih velikanskih, nečuvnih izgubah... Sedaj pa sijajna ofenzivna zmaga naše nadvse junaške armade v zapadni Galiciji, predor ruskih črt, uničenje ruske tretje armade, poveljevanje od bolgarskega uskoka Radko Dimitrijeva! Kdo se je še pred 14 dnevi ali pred enim tednom drznil kaj takega upati? Rusi se umikajo in beže od zapada proti vzhodu, od juga, od karpatskih slemen in prelazov, proti severu. Naše junaške čete pa pritiskajo za njimi in udarec sledi udarcu, da sovražnik ne pride do odidiha. Rusi so doživeli poraz, kakršnega v tej vojski sploh še ni bilo. In feldmaršal nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik vseh naših armad, ki natanko in neposredno pozna položaj na severnem bojišču, je brzojavil kranjskemu deželnemu glavarju odresilne besede: »S skalnatotrdnim zaupanjem gledamo v prihodnost in pričakujemo z božjo pomočjo kmalu tudi končnoveljavno zmago čez naše sovražnike.« Vrhovni poveljnik pričakuje kmalu popolne zmage! To so za nas vse tolažilne in odresilne besede, ki nas navdajajo z veseljem, z radostjo, kakršne že dolgo, dolgo nismo občutili. Onkraj končnoveljavne zmage leži — mir, časten, za nas ugoden in srečen mir! —

Kako so sedaj osramočeni vsi tisti malodušni človečki in kvaržugoni, ki mesece in mesece pasejo svoja zajčja načela in prodajajo po raznih kavarnah in oštarijah svoje zmešane možgane. To so zlasti tisti ljudje, kojih edino »delo« začasa svetovne vojske obstoji v brezglavnem nerganju in prerokovanju in ki mislijo, da vplivajo na tek svetovne zgodovine, če se čez vse kregajo, kar se ne zлага z njihovo omejenostjo in strahopetnostjo. Poleg Rusov so tudi ti elementi dobili svoje klofute, četudi le moralne.

Danes vsakdo vé in vidi, da ni čas za malodušnost, temuč za pogum in ponos in za veselo upanje, da po dobljeni končnoveljavni zmagi kmalu zasije solnce miru.

Apostolsko delo za vojake.

Apostolsko delo je bistven znak krščanstva, ker temelji na zgledu in volji Kristusovi, ki je rekel: »Ogenj sem prišel prineset na zemljo, in kaj hočem, kakor da se vname?« (Luk. 12, 49). Naš Odrašenik je prišel na zemljo, da bi vžgal ogenj ljubezni. Vsi, ki so prepojeni s Kristusovimi načeli, v dejanju izkazujejo ljubezen do bližnjega, ne samo v njegovih telesnih potrebah, temuč še prav posebno v duševnem oziru. Saj so v dno duše prepričani o nesmrtnosti duše, o večnosti nebes, pa tudi pekla. In če človek le nekoliko pozna svet in vidi, koliko zanj je nastavljenih zlasti mlademu človeku, kako bi mogel biti tako brezsrčen, da bi se ne potrudil, obvarovati bližnjega preteče pogube!

V knjigah, listih in posebno v praktičnem življenju je vse polno vabil in mikov, ki človeku ubijajo misel na posmrtno življenje in ga vabijo, da išče sreče le v zemeljskih dobrinah. Z besedo in dejanjem se brez sramu uči morala prijetnosti, češ, najvišje dobro je to, kar človek prijetnega užije. To naj bi torej bilo dopuščeno ali celo pravno dobro, kar prinaša užitek, brez ozira na večne in neomajne zakone, ki so od Stvarnika utemeljeni že v človeški naravi.

»Moderni človek s svojo tostransko moralno je podoben izgubljenemu sinu. Kar je s seboj vzel iz očetove hiše, je zapravil. Imel je vero v Boga, v neumrljivost duše; imel je veselje v sreči... Vse je zapravil. Nestrpno je pričakoval sreče — a povsod bridka prevara!« Koliko izgubljenih sinov poginja lakote v duševnem oziru, ko bi vendar lahko imeli vsega v izobilju! »Kje je rešitev? Nazaj k sveti Cerkvi!« — kliče svojini rojakom konvertit pl. Ruville.

Vse prednosti, raztresene kot drobtine po raznih moralnih sestavih, so združene v teistični, krščanski moral, ki jo oznanja in ščiti Cerkve.

Nad stvarmi stoji kot poslednji in najvišji cilj življenja slava božja, ki je za nas neskončno bogat vir spoznavanja, ljubezni in blaženosti.

Za globokoumnega učenjaka je ta

cilj najbolj veličasten, pa tudi preprosti delavec in nedoraslo dete more slutiti, kaj pomeni vzvišena prošnja: »Oče naš, kateri si v nebesih! Posvečeno bodi tvoje ime.«

Rešeno je vprašanje o naši pravi sreči. Ker je Bog sam po sebi neskončno popoln in od nas ničesar ne potrebuje, se more proslavljati le s tem, da bogati in osrečuje nas; s tem, da njegova popolnost odseva iz blaženega življenja stvari.

Tukaj nam postaja jasno, zakaj ima pravost neminljivo ceno, zakaj je nenravnost največje zlo, dušni samomor.

Trpka nasprotja, ki nas dostikrat begajo in mučijo v zemeljskem življenju, se izgubljajo: zadnje besedo ima večni Sodnik, ki pravično izravna vsako nesoglasje.

Tudi mi kristjani pričakujemo kraljestva sreče in miru, toda vemo, da je naša zemlja za to prerевна in naše življenje prekratko. Kjer gospoduje smrt, tam kaj takega v polni meri ni mogoče; samo Bog je tako neskončno popoln, da nas more vse napajati s potoki svoje radosti.

Tudi mi cenimo napredek v omiki, saj nam je Bog zato dal zmožnosti, da jih rabimo in izpopolnjujemo: prav s tem ga slavimo.

Tudi mi čislamo sedanje življenje, ki nam je čas priprave za novo, boljše — večno življenje. Pravo življenje nam ni uživanje in »izživljanje«, temveč uravno izpopolnjevanje, bogopodbnost; novi človek nam ni »nadčlovek« v Nietzschejevem smislu, ampak otrok božji in podoba božja — svetnik. »Naša duša se more le tako dvigati do višjega življenja in višje plemenitosti, da se ljubeč oklene bitja, ki je boljše in plemenitejša kakor ona. (Sv. Avgustin, Epist. 118.)

Vsa velikost in lepota morale, ki ima v Bogu svoj temelj, blesti v nepopisnem žaru iz Zveličarjeve osebe. Kristus je večnoveljavni vzor za vse ljudi brez izjeme.

Ta morala nam kaže ravno in varno pot do našega zadnjega cilja ali do naše popolnosti. Popoln je, pravi sveti Tomaž Akvinski, kogar edini ljubezen z Bogom. Zato slove prva in največja zapoved: Ljubi Boga — nad vse!

Za ideali hrepeni naša duša. Vsi resnični ideali pa izvirajo iz Boga in vodijo k Bogu. (Dr. Fr. Perné).

Ako bi imelo naše zemeljsko bivanje, naše naravno hrepenenje po sreči, vsi naši upi, vse delo, vsi boji in napori in vse neštete bolesti samo zemeljski cilj »brez upa zmage«, — brez ozira na večnost, potem bi res življenje ne bilo vredno življenja. Kolika hudobija, kakšna brezsrčnost, ako kdo bližnjega z besedo ali z zgledom navaja k takim načelom! Ali niso poklicani vsi dobro misleči, da se v bran postavijo takim napadom na najvišjo blaginjo človeške družbe? Ali jih ne bo gnalo plemenito srce, da s prijateljsko besedo obvarujejo bližnjega gotove nesreče? V mislih imamo pred vsem naše vojake. Kaj bi se dalo zanje storiti?

Ob mobilizaciji so dobili naši vojniki male listke v spomin, da vsi čutimo z njimi, ki so se s prisego posvetili, da nosijo vojne težave za vero, dom in cesarja. Na listku je bil prisrčen opomin, naj vojaki tudi sami sebe ne pozabijo, marveč naj skrbijo, da ostanejo vedno v prijateljstvu z Bogom. Naj bi se posebno varovali nečistosti, pijanosti, nesramnega govorjenja in bogokletstva. Priporočali so se vojakom sveti zakramenti in večkratno obujanje popolnega kesanja. Nato pa je sledilo nekaj prav primernih molitvic. Na tiščih teh listkov se je razdelilo med naše vojake in lahko si mislimo, da je ta spodbuda marsikoga obvarovala najhujše nesreče in mnogim pripomogla k največji sreči. Da je bilo to delo v korist bližnjemu pravo apostolsko delo, kdo bi tega ne uvidel?

Kaj bi se tu dalo še storiti? Naše misli so vedno pri vojaki; ravno vsled tega je nevarnost, da se teh razmer preveč navadimo in pozabimo na krščansko ljubezen, ki bi jo marsikdaj lahko udeleževali. Koliko mladeničev in mož je, ki so živeli doma v rednih razmerah in so zvesto izvrševali svoje verske dolžnosti. Pa prišli so daleč od domače hiše in prenehal je blagodejni vpliv dobre matere, ljubeče žene. Tudi se marsikateri človek v tujini ne more tako udomačiti, da bi kar naprej nemoteno vršil svoje krščanske dolžnosti. Večkrat si kdo tudi ne zna pomagati; ker so razmere v tujem mestu

LISTEK.

Franjo Neubauer.

Avstriji.

Avstrija, deva kraljeva,
glej nas častilcev nebroj!
Vse nas ljubezen ogreva,
žene nevzdržno na boj.

Vžiga nas strast plemenite,
zate nam borba je slast,
čast naj bo tvoja očita
trdna pa tvoja oblast!

Zdaj še tesneje oklepa
tebe se naše srce,
ko ti sovražna je slepa
jeza prisegla gorje.

Ti pa z ljubeznijo plačaj
našo ljubezen zvesto,
poznim rodovom še vračaj
žrtve s pravično roko!

Doživljaji slovenskega sodnika na bojnem polju.

G. dr. Metod Dolenc, oficial preskrbe pri poljski železnici, piše svojemu bratu gosp. ravnatelj Cirilu Dolencu:

»Debela Berta«. — Grobovi. — Med špijoni.

Dragi mi brat! Sedim na brezovem štoru v ruskem državnem gozdu. Nedaleč

od tu — med gostim drevjem — skrit je naš veliki top — 305 cm; imenujejo ga »debela Berta«. Malo pred topom je opazovalni balon. Danes je »Berta« mirna, balon pa na tleh. Moje moštvo dela, pripravlja les, ki ga popeljemo z našo železnico v našo navadno stacijo, jaz pa Ti pišem, kako smo tu, daleč od domovine, praznike preživeli. Nikdar si nisem mislil, da bi kdaj preživel Božič pa Veliko noč na tak način! Baš na božični sveti večer nas je privedla lokalna železnica na rusko mejo. Vozarili smo se že dva dni in dve noči in dobro je delo, da se enkrat zopet hodi peš. Najprej: išči si prenočišča! Na kolodvoru in okolici nič! Kolodvor za silo poplavljen. Tisoč kroglj je zadelo! V okolici — lijaki od velikih granat... Krog in krog grobovi! Baš se zakopujejo mrličje. Naše posebej, ruske posebej. V bližnji vasi, pol ure daleč po silno blatni poti, je vse zasedeno. Prijazni topničarski častnik mi pokaže — božično drevesce, ki ga okrajuje za svoje moštvo! Obljubil nam je, ko bo »slavnost« pri kraju, da nam naredi prostor vsaj za prvo noč... Povedal nam je za drug kraj, kjer se bo še kaj dobilo. Nastal je že trd mrak, ko smo se podali čez malo hostico nazaj na kolodvor. Hostica — vsa razstreljena, s kosi šrapnelov posuta. Ob robu grobovi... Sli smo dalje... Kaj se sveti na hribu, — zopet na drugem hribu — daleč zadaj? Svetlobni signali so. Podčastnik, ki nas vodi, pravi, da se to večkrat vidi; špijoni se sporazumljajo... Tako! med špijoni smo! Na drugi strani kolodvora — se začne ruska zemlja, streljaj naprej ruska vasica z dacarsko hišico, še malo naprej stoji ruski carinski urad. Sipe razbite, vrat ni, kar je

gorljivega bilo, so še — požgali. Vse znak, da je tu ob tem kolodvoru pred tednom divjal najhujši boj, a Rus — je bil srečno premagani, pomaknil se je nazaj... Tu v carinskem uradu smo se za tisti večer, dokler boljšega kvartirja ne dobimo, nastanili. Pod se pomete, nanese se slame, spalne vreče ven in — postelja je gotova! Seveda okna se zapajajo s slamo, namesto vrat pridejo hitro zbite deske. K večerji! Za magacinom kolodvora se kuha čaj. Vsak dobi še nekaj sardink povrhu, kruh še ima mož sam, ali za oficirje sluga. Proviantni oficir je razdelil smodke in cigarete, ki jih dobivamo od dekade do dekade. Malo sira, žganja smo imeli sami — humorja tudi dovolj — in večerja je bila končana.

Božično drevesce na stotnikovem grobu. — Najlepše božično darilo.

Nazajgrede se nam nudi prizor, da so nam solze stopile v oko. Za avstrijskim carinskim uradom je vrt, na njem so sveži grobovi. V vsakem jih je na kupe, do stotine. Pridni vojaki etapnega štacijskega poveljstva so okrasili grobove. Eden grob, grob stotnika S., pa je imel — božično drevesce... Lučice so migljale v noč... Med nami je bil bratranec tega stotnika, črnovojniški nadporočnik. To snidenje je bilo žalostno. Šli smo v naš stan. Lep božični večer, so ironično rekli eni, drugi pa so uganili, da lepšega božičnega darila ne bi mogli dobiti, nego — na Božič spati prvič v sovražnikovi deželi, na pridobljeni zemlji. Ti drugi so bili v večini. Kar je imel kdo provijanta ali pijače seboj, vse smo skupaj zložili in razvil se je navdušen večer do polnoči. Drugi dan pa se je začelo

delo. Naš komandant nas je zbral in nam govoril prekrasno. Vsak je hitel na določeno mesto in v petih dneh je bilo 43 km železnice narejene, šesti dan smo že poslali našim vlak živil, streliva, oblek...

Od Božiča do Velike noči je pretekel čas uprav naglo, čeprav ali morda — ker enomerno. Pomaknili smo se v drug kraj. Tista prva železnica s konjskim prometom se je prenesla veliko severneje, za Veliko noč se je že ugibalo, kdaj dobimo povelje, še naprej se pomakniti.

Velikanoč. — Zločin in smrtna obsodba.

Na velikonočni četrtek sedimo po večerji pri čaši čaja. Oficirska menaža je v šolski sobi, nekateri oficirji spe tudi tam. Ob desetih se čuje hrup v predsobi. Čujejo se povelja straže. Pride stražni poveljnik in poroča najposlušnejše, da so pripeljali enega vojska-prostaka, ki je ustrelil neko žensko. Je že umrla! — Vse je bilo pripravljeno na kolikor toliko mirne, svečane praznike, sedaj pa to. Mene je določil naš komandant, oberstlajtnant, kakor edinega sodnika izmed 66 častnikov in vojaških uradnikov, da se peljem slučaj preiskavat. Drugi dan — veliki petek — najinega dobrega očeta godi! — hajd z enim odposlancom poveljstva in našim zdravnikom na vozu čez hrib in dolino, 8 km daleč v tisto vas, kjer kantonira moštvo dotičnega krde! Imamo namreč 4500 mož in 3000 konj, torej si lahko misliš, da je moštvo po prav veliko vseh raztreseno. Veliki petek je prešel na tak način, da sem po dolgem času zopet v svoji sodniški stroki posloval. Popoldne se peljemo nazaj, tam me že čakajo telegram, hajd v bližnje mesto k justičnemu referentu X. kora. Pozno zve-

drugače, kakor v domačem kraju, tudi red bogoslužja precej različen od domačega, pa naleti na težave, ki se mu zde nepremagljive in žal, dogodi se premnogokrat, da se človek vstraši majhnih težav, kadar dela za najvišje cilje. Kolika sreča, če v takih prilikah priskoči na pomoč plemeniti svete ljubezni plamteče srce človeka, vnetega za apostolsko delo. Veliko lahko storiš, ako poveš temu in onemu, da v tej ali oni cerkvi lahko prejme sv. zakramente, ako mu poveš čas sv. maše, ako ga opozoriš na kakšne posebne pobožnosti n. pr. Šmarnice, ali nedeljske govore, kakor so določeni za vojake vsako nedeljo ob 6. uri zvečer v ljubljanski stolni cerkvi. Vsem dobromislečim kličemo: Krepko in vneto na apostolsko delo!

Artiljerijski dvoboj.

(Fr. Jerina, enol. prostovoljec.)

Bilo je 22. marca. Prekrasno pomladansko jutro, prvo, ki sem je doživel v svojem enomesečnem bivanju na bojnem polju. Zdelo se mi je to jutro podobno onim, ko sem še brezskrbno hodil po Močilniku, zatopljen v krasoto narave, in občudoval stvarstvo Vsemogočnega, ki je v svoji neskončni dobrotljivosti obdaril človeka s tako krasno naravo. Taki in enaki spomini so za človeka, ki se je na bojnem polju že kar udomačil, hujši nego smrt od sovražne kroglice.

Radi sovražne premoči smo morali menjati naše postojanke. Izbrali smo si prostor, ki se nam je zdel po svoji naravi legi kakor izbran za naše havbice. Začeli smo takoj z ognjem. Kakor v poletnih dnevih, ko se prevleče nebo s temnimi oblaki, iz katerih švigajo bliski, ki jim sledi gromenje in temu toča, ki potolče ponosno proti nebu kipeče zlato klasje na polju, tako smo bili tudi mi naenkrat obdani od oblaka dima, ki je nastal vsled hitrega streljanja, in svinčena toča granat in šrapnel, ki se je vsipala iz naših havbic, je neusmiljeno razsajala med vojniki sovražnih čet. Govorilo se ni nič, znamenja so se dajala samo z rokami. Vsak izmed nas je delal z naporom vseh sil, da nas je oblival pot, kajti vsi smo vedeli, da je izid današnje ljute bitke odvisen skoraj samo od naših havbic.

Skoraj celo uro je trajalo gromenje topov, ne da bi bili sovražniki izsledili naše postojanke. Sovražne granate in šrapnele smo videli padati kilometer v stran. Bili smo prepričani, da nas ne izsledijo; v tej misli nas je zlasti utrdilo dejstvo, da se je sovražni ogenj vedno bolj oddaljeval od nas, mesto da bi se nam bližal. Toda naenkrat zaslišimo tik za našimi hrbti strašen pok: udarila in razletela se je sovražna granata. Tej je sledila druga, tretja itd. Ker je po prvi trajalo celih pet minut, predno je priletela druga, smo si že mislili, da so sovražniki samo slučajno namerili semkaj. A ko je priletela druga granata in so ji čimdalje hitreje sledile nadaljnje, smo uvideli, da so nas izsledili.

Sovražnik je dobro meril: razen treh prvih so vse naslednje eksplodirale v naši neposredni bližini. Sto korakov vstran smo

imeli spravljene konje. Človek bi mislil, da se bodo vsled strašnega, neprestanega pokanja iztrgali in razbežali na vse strani. A tako so že vajeni bojne hrume, da se niti ne ganejo, pa naj še tako grme naši in sovražni topovi v njihovi neposredni bližini. Seveda so taki le konji, ki so že dalj časa na bojišču.

Najprej so padale sovražne kroglice za nami, potem so udarjale v prostor med baterijo in konji in padale tudi sredi med konje. Pretresljiv je bil pogled na težko ranjene konje, ki so se borili s smrtjo: težko so hropili, iz gobca in nosnic jim je pritekla kri, pogledi so se užigali in ugašali, udje so se za trenotek zganili in zopet obstali — vse to je pričalo, da smrt ni daleč. Hotel sem jim skrajšati strašno trpljenje — bili so trije — ter jim iz revolverja poslati odredilno kroglo. Toda tisti trenotek so začele granate in šrapneli padati naravnost med nas, da sem pustil konje in mislil na drugo. Kakor bi kdo s palico sunil v sršeno gnezdo in bi se vanj zakadili vsi sršeni naenkrat, tako smo sedaj tudi mi začeli delati s podvojeno silo. Kar zdijali smo. Gromenje naših topov, razpokanje ruskih granat in šrapnel je povzročilo, da nisem mogel več ločiti posameznih strelcev med seboj, ampak sem čul samo dolgo, dolgo gromenje, katerega ni hotelo biti konca ter se mi je zdelo, da traja celo večnost.

Po gelem telesu sem čutil mrzel pot in nemo sem gledal, kako je tu pa tam udarila granata v gručo moštva, ki ga je močni pritisk granate razmetel na vse strani. Vsenaokrog so ležali smrtno ranjeni; slišal sem njihove mile vzdihle, videl njihove umirajoče poglede. Njihova kri se je mešala z deževnico in jo popolnoma pordečila — vsepovsod sam kri, sama kri. Vedel sem, da se vsak hip lahko tudi moja kri zmeša s krvjo ostalih, toda vse to me ni napravilo obupanega ali prestrašenega, marveč sem le popolnoma otopel. Ko sem preje včasih bral opise bojnih prizorov, sem ves trepetal in sočustvoval z žrtvami; toda če se človek sam udeležuje boja, postane popolnoma nesposoben za kakoršenkoli človeškoblag občutek.

Polagoma sem zgubil ves razum in nisem mogel več trezno misliti. Ko sem se ozrl po bojnih tovariših, se mi je zdelo, da se, sam zver, nahajam med divjimi zvermi, še vedno žejnimi krvi, dasi se jim iz gobcev kadri preobilo zavžite krvi bogatega plena. V očeh vsakogar sem bral, da ne misli na smrt, marveč samo na to, da bi se preločilo čim več sovražnikove krvi. In ta strašni prizor je trajal dolgo, dolgo, celo večnost. Če se sedaj spomnim na to borbo, zatrepetam, kakor je zatrepetalo srce ubogih staršev, ko so nenadoma zvedeli, da jim je padel edini sin, njihova edina nada na stara leta.

Granatam so sledili šrapneli. Sicer je učinek teh veliko večji, če ne eksplodirajo previsoko, a moralni učinek granat je veliko večji. Šrapneli nam niso povzročili veliko škode. Potem so se začele menjavati granate in šrapneli in divja godba se je nadaljevala.

Poveljnik naših baterij je začel resno misliti, da bi menjali postojanke, a dokler ne pride povelje, tega ni mogoče storiti. In povelja ni bilo, ker je opazovalec javil, da

naše granate in šrapneli strašno obdelujejo sovražno artiljerijo, ki je na tem, da menja svoje postojanke. In še z večjo hitrostjo in navdušenostjo smo začeli streljati. Res pravi artiljerijski dvoboj. Veličastno divjih strahot takega dvoboja ne more opisati nobeno pero.

Končno je sovražni ogenj ponehal. Takoj smo vedeli, kaj to pomeni. In res je opazovalec javil, da so uničene tri ruske baterije, katerih ostanki se hitro umikajo. Bili smo zmagovalci. Pet minut na to smo tudi mi prenehali z ognjem. Še-le sedaj smo zopet postali ljudje in se zavedli človeških dolžnosti: pomagali smo ranjenem, kolikor je bilo mogoče.

Tudi mene je ranil drobec granate, ki se je razletela v neposredni moji bližini, na čelu. Rano sem si bil sam obvezal in je sedaj že zaceljena. Brazgotina nad desnim očesom pa me bo vedno spominjala na 22. marec, na dan, kakršnega ne bom, tako upam nikdar več doživel.

Slike z južnega bojišča.

(Rač. podčastnik C. Prestor.)

Med Savo in Drino.

(Dalje.)

Srbe je naš naskok popolnoma iznenadil. Kolikor je ostalo živih in lahko ranjenih in jih nismo ujeli, so pobrali kopita ter v divjem diru bežali skozi močno utrjeno vas Črnobaro dalje in dalje, da jih ni bilo mogoče dohiteti. Pustili so na bojišču brez številne mrtvece, vsi strelski jarki so bili polni mrtvih Srbov, lepo število pa smo jih ujeli. Tako smo po več kot enem mesecu vzeli trdovratnim Srbam močno utrjeno Črnobaro, osvojili utrjeno deželno glavno cesto, ki pelje skozi to vas, ter uničili skrite srbske artiljerijske postojanke, ki so nam dan na dan pošiljale pozdrave. Srbske izgube so bile strašne, naše pa naravnost malenkostne. Tako smo imeli zopet presto pot preko reke Drine in vkorakali smo v drugič čez mejo v Srbijo.

Sreča v nesreči.

Telefonske postaje mojega oddelka so se nahajale v prvih strelskih jarkih. Hrano je bilo mogoče dostavljati službujočim telegrafistom le po podzemeljskih rovih. Ker imam pri oddelku večje število tirolskih oslov in mul, sem na te živali naložil potrebno ter v spremstvu enega moža poslal do strelskih jarkov. Večkrat pa nas je srečala tudi smola. Tako sem šel nekega dne sam z enim vojakom, ki je vodil žival. Prišli smo vsi trije samo za trenotek vrh jarka, a že je pripiskala srbska krogla, ubila ubogo žival ter šla skozi kotel, v katerem je bila menaža za telegrafiste. Ni kazalo drugega, nego si naložiti menažo na ramo in nesti dalje. Še Bog, da sva z vojakom ohranila zdrave ude. Tudi drugi dan so nam Srbi zagodili, ko smo nesli menažo telegrafistom v strelske jarke. A glej sreče. Kroglice so švigale mimo glav kot toča, a ena je zadel vojak poleg mene, ki je vodil žival, v desni hlačni žep, kjer je imel denarnico, se zapičila v denarnico, prevrtala dva dvovinarska novca ter ju popolnoma dvokovala na krono, kjer je običajna. Sreča njegova je bila, da je imel par grošev v žepu. V spomin, da mu je ljubi Bog ohranil življenje, še danes zvesto hrani ta dva krajcarja in kronco, ki so popolnoma razmesarjeni ter drže v sebi srbsko kroglo.

Sveta maša na prostem.

Že je trajala vojna par mesecev, ne da bi bili imeli v tem času prilike, pristopovati sveti maši. Pa končno je prišel tudi ta čas, prišla je nedelja ali praznik, ko smo se podali k sveti maši na plano. Tako smo večkrat imeli sveto mašo na prostem v neposredni bližini strelskih jarkov. V Bos. Rači, kjer smo še najdlje ležali, je bral sivolasi divjijski monsignor skoraj vsako nedeljo in praznik sveto mašo, po kateri je imel vedno kratek govor. Ima še dokaj pripravnega cerkvenika, oziroma strežnika. S pomočjo par vojakov je vedno postavil krasen oltarček, ki ga je primerno opremil, da je bolj svečano izgledalo. V ospredju blizu oltarčka je bil prostor za generale in ostale višje častnike, ki so s svojim obnašanjem dajali naravnost krasen zgled moštvo. Za častniki je stal v obliki kvadrata bataljon ali polk, ki je imel iti drugi dan v strelske jarke. Tik pri oltarčku sem z drugimi podčastniki od divizije tudi jaz vedno našel prostorček. Tako goreče v mirnem času gotovo ni bil nobeden pri sveti maši kot tu na prostem v neposredni bližini bojne črte. Sveta maša se je pričela, sivolasi monsignor se je prekrizal in zadonelo je znamenje za pozor: nastala je smrtna tišina, le bruhanje velikih topov v bližini je motilo ta slavnostni trenotek. A trenotek na to so zadoneli iz vojaških grl (bil je močan zbor čeških pevcev pod vodstvom ne-

kega spretnega češkega učitelja) češke mašne in Marijine pesmi. Skoro vsak je segel po rožnem vencu ter se goreče priporočal Brezmadežni. Solze vesolja so se iskrile v očeh vojakov. In sovražni kakor naši topovi so doneli kot močne orgle v prostorni katedrali. Sem ter tja je priletela v bližino sovražna granata, a ni se zmenila zanjo živa duša. Vsi do zadnjega so bili skoro vedno popolnoma zatopljeni v molitev. Po sv. maši se je dvignil gospod monsignor ter najprvo v češkem, potem pa v nemškem jeziku prebral evangelij ter navduševal srca bojevnikov. Tu sem imel priliko videti večkrat naravnost objokane obraze, tako so ganile besede modrega duhovnika. K temu le še eno. Koliko je bilo vmes takih, ki so v mirnem času prezirali one, ki so ob nedeljah mesto na promenado šli najprvo k sveti maši, a sedaj so se ravno tako goreče priporočali Mariji. Vojska jih je naučila vsega: moliti ter marsikaj pretrpeti. Sedaj že dolgo nismo imeli prilike biti pri sveti maši, a vsak tega željno pričakuje.

V zgorelem gozdu.

O bojih v Champagni pripoveduje Francoz Robert de Lezeau v pariškem »Figaro« pretesljive podrobnosti.

Dvajset tisoč ljudi se je udeležilo bitke, ki je mesec dni divja po Champagni, in vsi so si edini v tem, da od začetka vojne ni bilo še tako srdite bitke, kakor je ta, ki je dosegla svoj vrhunec pri Perthesu, Beau-Séjouru in Le Mesnilu. Znamo, da je doma dovolj ljudi, ki so ob prijetnem ognjišču mnenja, da »to prav za prav vse prepočasi gre«. Če bi le mogli ti ljudje videti enkrat neverjetne težkoče, ki naše čete ovirajo pri njihovem napredovanju! Severno od Mesnil-les-Harlusa je bitka divjala z največjo srditostjo. Ubogi Mesnil Komaj dve ali tri napol razpadle kmečke hiše so še ostale. Vse drugo je izginilo v plamenih ali pa je razbito. Ali je imel Mesnil kako cerkev? Kdo bi mogel to danes reči? Če je tam sploh kaka bila, potem je gotovo zletela naravnost v nebesa. Ena cela cerkev! Pomislite!

Takoj za Mesnilom, kjer bombardiranje nikoli ni prenehalo, se opazijo prvi jarki, ki so od spodaj do roba gori napolnjeni s puškami, z deli uniform, francoskimi čepicami in raznovrstnim železnim orodjem. Tako izgleda tu gotovo tri kilometre naprej. Orkan plamenov in železa je skozi cel mesec ruval, razsekaval in pogrezal to zemljo. Ni ga tam niti metra zemlja, ki ne bi bil dobil dve ali tri granate. Ne vidi se nič drugega nego jame, dolbine, grape in odprtine. Tam, kjer je bila zemlja razrušena, so napravile granate velikanske jame. Tam, kjer se jim je zemlja upirala, pa se vidijo gole skale. Na daleč naokrog je zemlja ena sama velika rana. Človek bi mislil, da so vsi vulkani zemlje izbruhnili tu svoj ogenj, tako strašno je delo uničevanja. In na tej plazom podobni poti smrti morajo naši vojaki iztrgavati jarek za jarkom sovražniku, ki se z vso silo oprijemlje vsake zemeljske kopice. Korak za korakom samo tu je mogoče iztrgati te male in velike utrdbe te odprte in podzemeljske zakope, ta pravcati labirint trdovratno branjenih jarkov. Vsak dan trije ali štirje napadi, ki jim sledi namanj ravno toliko protinapadov, in to v neprestanem ognju, ki uporablja zanj sovražnik vse svoje velike poljske topove, mitraljeze, strojne puške, ročne granate in celo najokornejše bombe, ki se izdelujejo na mestu iz konzervnih škatelej, napolnjenih s kremenovcem in železnimi drobcji. In potem ta teren! Francoska poročila govore neprestano o grebenih. Nič pa ne more vzbujati bolj napačne predstave o tej zemlji, ki je v celi pokrajini severno Chalonsa povsod samo na lahko vzvalovljena ter se dviga k večjemu do neznatnih hribočkov, takozvanih oslovskih hrbtov, na katerih so vojaki izpostavljeni strašnemu ognju. Tu in tam kak majhen gozdiček, od katerega pa ne živi tudi ne eno samo drevo. Vse drevje je tu mrtvo. Samo mrtvo golo drevje štrli še proti nebu in stotine krogelj je na vsakem takem drevesu pustilo svoje sledove. Često vise na pižjih vejah v klavrnem prizoru še deli raztrganih uniform, ki jih je kaka granatna eksplozija vrgla tja gor. Revne siromake bukve, kar jih je še ostalo, so dale tej pokrajini ime »zgorelega gozda. Najnatančnejše generalštabne karte bi bile tu brez vsake hasni. Kjer je stal prej smrekov gozdiček, so tla sedaj gladko obrta. Kjer je bila zaznamovana kaka globel, so granate razrile stene ter štrlečo skalo izravnale z zemljo.

Predno se preide k napadu, se pravi premagati kritični trenutek: doprtni okop. Ko smo ga z rokami in nogami srečno preplazili, potem se vsuje na moštvo brezdvomno cela toča krogelj iz mitraljez in strojnih puk. Koliko se jih zvali v tem trenutku nazaj ter padejo razbiti v svoj jarek. In če gre potem naprej, tedaj išče z očesom vsak primernege kritja, nekoliko dvignjenega mesta, koščka skale ali pa tudi samo navadnega kamna, od koder bi

čer sem prišel domov. Drugi dan, velika sobota, obdukcija v bolnici za legar. Vodil sem obdukcijo, pri tem spoznal prav prijaznega voditelja in organizatorja bolnice in pa nadzdravnika, dunajskega bakteriologa. Razkazala sta mi vse... Velezanimivo je dejstvo: Odkar je bilo moštvo cepljeno zoper legar (navadni, ne marogastil), ni več mnogo slučajev, smrtnih pa nič! Voditelj — služil je svojčas v Ljubljani in se prav rad spominja na naše stolno mesto, posebno še na rodbino pl. Valenta — nas je po obdukciji povabil, da si ogledamo swiecone pri njegovem gospodarju, mestnem županu, enem izmed redkih krščanov židovskega mesta. Miza se je kar šibila raznih gnjat, klobas, potic, tort, šarletnov, jajc, žganja, vina. Vse krasno ozaljšano, pripravljeno, da pride svečenik in blagoslovi. Tu je namreč izredno rodovitna zemlja in ljudstvo primeroma zelo bogato. Za tem mi je bakteriolog razkazal svojo delavnico. Spi med svojimi »reinkulturami« bacilov kužnih bolezni. Pomaga mu pri bakterioloških raziskavanjih sestra usmiljenka. Odšli smo nato zopet k justičnemu referentu. Vojna sodba je bila določena za — velikonočno nedeljo popoldne. No, drugi dan pride telegram, da bo vojna sodba šele v torek jutraj. Torej — sem si takoj mislil — podaljšanje življenja čez praznike. Omembe vredno je, da so tudi gospodari kmečke kočje, v kateri spiva s provijantnim oficijerjem, na veliko noč nam swiecone prinesli, celo najina slugi sta dobila blagoslovljenih reči. Poljsko ljudstvo je tu še dokaj prijazno Avstrijcem. Vsaj vidijo, kaj se jim nudi! Ceste se popravljajo, potok regulira, posojajo se jim konji za oranje, brananje, plemenite žrebce pošiljajo k domačim, malim kobilam itd. V ponedeljek jutraj je bila vsa vasica na nogah; jutro je, ki dovoljuje

»smigus«, t. j. polivanje z vodo. Mladi ljudje obojega spola se približujejo skrivoma in kateri je ročnejši, polije zalezenega z malo vode. Smeha je potem, da je veselje. Tudi naši vojaki so se oprijeli hitro te navade in ob osmih si že videl vse polno politih bluz in hlač itd. V torek je bila nagla sodba. Da je morala končati z obsodbo radi težkega hudodelstva, je bilo po podatkih preiskave jasno. Vojak je bil Dunajčan, pravcati člen klape. Bil je štirikrat radi tatvine predkaznovan. Sodbo, ki mu je oznanila smrt na vislicah takoj, je sprejel na znanje, ne da bi z očesom trenil. Duhovnik ga je pol ure pripravljal, spremljal do vislic, napravljenih v »dolini mrtvih«; menda so ji dali to ime, ker je pod židovskim pokopališčem in ker je v njej na stotine oglodanih okostij konj, padlih v vojski. Pod vislicami dal je duhovnik obsojencu odvzeto grehov, obsojenec je poljubil ponudeni križ. Sedaj mi zavesijo oči, v tem trenutku šele je na glas zajokal, pa le enkrat. Minuto pozneje je bila izvršena sicer trda, a pravična, za vzdržanje discipline nujno potrebna sodba. — Da pa bi bil pač vendar raje videl, ko bi na te praznike ne imel nobenega posla s hudodelcem, mi lahko verjameš! Pa ta nezdoda ni ostala sama. Zakon odigrajotih se serij je tudi tu obveljal. Dva dni za tem se je pripetila sicer manjša, pa zadosti neprijetna nezdoda, o kateri Ti ne morem pisati, peti dan pozneje pa zgori pod, v katerem sta spala dva vojaka. Eden se je rešil, drugi je zgorel. In zopet sem imel preiskavo. Upajmo, da bo sedaj mir pred nezdodami, pa tudi, da bodoče praznike — Binkošti — preživimo svečano mirno. Kje bomo tedaj, Bog zna! Za danes sem Ti že zadosti načelkal, zato končam.

Srčne pozdrave in opljube na vas vse! Tvoj brat Metod.

se dalo potem plaziti naprej. Še enkrat se vojak ozre okrog sebe. Človeka navdaja negotovo čustvo, da vidi mnoge morda zadnjikrat. Toda tolaži se s tem, da bodo to ti, ki jih ne pozna. Najhujše je samo to, da pozna tako približno vse. Nase nihče ne misli, to je še sreča, sicer bi bilo še žalostnejše. S pogumom nima to vse skupaj nič opraviti. Vsak je prepričan, da bo ostala koža zdrava. Sovražni ogenj se vsuje z vso strašno silo na nas. To je smrtonosni trenutek. Vsa ravnina odmeva od divjega in hropečega dela in je kmalu tlakovana z mrtveci in ranjenci.

Grom utihne — kompanija, ali bolje rečeno, to, kar je od nje še ostalo, se vrže v jarek. In potem, strašen sunek, spopad moža z možem, pri katerim ni nobene milosti, zadušeni kriki, kletvice in grgranje umirajočih. Drug se vrže na drugega v kompaktni masi se bori mož proti možu. Jedva je toliko prostora, da človek zamahne. Orožje je odveč. Da bi mogel človek potegniti vsaj sabljo, oziroma bajonet! Toda to je redko. Kdor more, opbere sekiro, kos železa, kamen, vse eno kaj. Drugi se obdelujejo s pestmi. In kdor nima prostih rok, ta skuša ugonobiti sovražnika z zobmi. Strašno je to, da stopa človek neprestano na mrliča. Človek ne stoji trdno na svojih nogah. Tla so varljiva. Naenkrat padeš. Hitro se hočeš zopet dvigniti. Mnogo pa jih ne vstane nikdar več. To traja čisto po celo uro, po dve uri. In človek je vesel, da se ni umaknil.

Ko je cel jarek zavzet, potem je dobro in misliti treba samo še na prihodnjega. Ako pa se je posrečilo osvojiti samo majhen kos, potem pa se pravi v največji hitrici iz orožja in najraznovrstnejših stvari zgraditi zapreke, za katerimi je mogoče potem prisluškovati dihanju sovražne straže. Vse mora služiti kot material in mrtveci igrajo pri tem prav pomembno vlogo. Polagajo se po dolžini ob robu jarka, roke tesno ob telesu, gor nekoliko zemlje in na vrhu zopet ena plast. Grozni okop mrtvecev postaja na ta način višji in višji. Včasih so to mrtveci sovražniki, čestokrat pa tudi naši. Še v smrti služijo domovini, braneč one, ki so ostali še živi. V podzemeljskem rovu, v katerem so se ravnokar še klali in davili, se pripravi večerja in vojaki polagoma zadremlejo. Pogosto se vidi sklanjati se nad jarkom neko postavo in delati znamenaja od zgornj navzdol, od leve na desno. To je duhovnik v blatni vojaški suknji, ki posveča mrtvece dneva ter jih izroča večnemu počitku. In dogaja se, da roka ne napravi križa do konca...

V jutro-treba nato trdo in težko nalogo zopet nadaljevati in brez tožbe, molče gredo naši vojaki usodi nasproti. In koliko nevarnosti jih čaka: toliko krogel iz pušk in mitraljev, ročne granate in — kar je najhujše: te strojne puške, o katerih mi je eden našincev nekoč dejal: »Poglejte, granate, te frčijo kakor železnice po zraku, pred temi se je mogoče vsaj nekoliko varovati; ampak te pošasti tu, to se sproži in je tudi že tu: natančno tako kot brzojav.« Najhujše pa je, kadar človeka kar živčnega pokopije. Nekdo mi je pripovedoval da sta ga njegova dva saksonska ujetnika nekoč z rokami izkopala izpod zemlje. »V tem trenutku mi je bilo vseno«, je dejal, »če sta bila to naša sovražnika ali ne: jaz sem ju enostavno poljuboval«.

Slehno živo bitje narave se izogiba teh z mrlič posejanih krajev. Ni več jerebic po brazdah njiv. In zadnji zajci »zgo-relega gozda« so zapustili svoja skrivališča. Na vsak način se jim je dozdelo, da je tu vse preveč nemirno. Celo sove se ne prikažejo več kakor prej, ko so po noči posedale po razlomljenem drevju ter izpusčale svoje kričeče glasove. Nič se tu ne vidi več mrtve; kajti onih mnogo ti-soč ljudi, ki samo preže na to, da se drug drugega zgrabijo za goltanec, ti so ravno tako nevidni kakor vsa druga živa bitja v »zgorelem gozdu«.

Naši junaki.

(Odlikovanja v 27. domobranskem peš-polku.)

Narečnik Martin Steharnik je v najhujšem sovražnem navzkrižnem ognju povedel rezerve v rojno črto in jih z najboljšim uspehom navduševal. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Narednika Franca Jiraka in njegov vod je stotnijski poveljnik poslal v desni bok. Jirak je opazil pol sovražnega voda s tremi strojnimi puškami, ki je njegovo stotnijo obstreljeval od strani. Na lastno pobudo je izvedel izvrsten bajonetni napad in pregnal sovražnika. Njegova neustrašenost in pogumnost je obvarovala lastne čete pred občutnimi izgubami. Na desni strani je bil častnik s polkovno zastavo že popolnoma ločen od moštva, tako da je narednik s svojim nastopom rešil tudi polkovno zastavo. (Srebrna hrabrostna svetinja I. razreda.)

Četovodja Jožef Nastran in kor-poral Jožef Torkar sta bila pred so-vražnikom izvanredno pogumna. Tekom boja ju je sovražna tropa obkolila; kljub temu sta ostala hladnokrvna in nista v

najhujšem sovražnem ognju le sama sebe osvobodila, marveč sta ob tem ujela tudi 9 Rusov in jih pripeljala za lastno bojno črto. (Srebrni hrabrostni svetinji II. razreda.)

Četovodja Franc Zupančič je bil izredno pogumen pionirski podčastnik. V najhujšem ognju je kopal kritja in v nemal-moštvo k delu s svojim lastnim zgledom. V nekem drugem boju je hrabro nastopal proti sovražniku, se zapletel v boj moža z možem in se energično branil, dasi je imel nogo prestreljeno. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Četovodja Alojzij Finc se je kljub temu, da je imel bolno nogo in je moral hoditi ob palici, hrabro udeležil vseh napadov, in sicer vedno kot prvi. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Infanterist Rafael Tomšič je pri naskoku kot prvi udril v sovražno postojanko in z uspehom navduševal moštvo. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Korporal Franc Lepnar se je v bo-jih zgledno obnašal. Ko je bil na vratu ranjen, je takoj, ko je dobil obvezo, hitel nazaj v rojno črto in se boril naprej. Njegov zgled je potegnil za seboj tudi tova-riše. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Infanterist Franc Hudorovac se je pred sovražnikom zelo neustrašeno za-držal. Že ranjen je s svojim navdušenim nastopom povzročil, da njegovi tovariši niso le vztrajali, marveč prodirali naprej. (Srebrna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Narednik Franc Gostiša se je ude-ležil prodiranja proti nekemu kraju z ve-liko neustrašenostjo in pogumnostjo. Po-srečilo se mu je tudi, da je s svojim oddel-kom udril v kraj. (Srebrna hrabrostna sve-tinja II. razreda.)

Rezervni infanterist Anton Glo-govšek je kot vojni vojak bojnega tren-a s svojim neustrašenim nastopom proti na-padajočim kozakom preprečil izgubo tren-a oziroma posameznih trenskih delov. (Sre-brna hrabrostna svetinja II. razreda.)

Četovodje (predvojniki pri strojnih puškah) Ivan Czerny, Franc Efeulje in Jožef Čarga so se odlikovali s posebno hladnokrvnostjo in hrabrostjo ter so kljub svojim ranam prizadejali neki so-vražni bateriji, ki se je pripeljala do 1900 korakov blizu, velike izgube. S svojim že-leznim mirom so dajali podrejenemu mo-štvu izvrsten zgled. (Srebrne hrabrostne svetinje II. razreda.)

Poziv slovenskih vojakov vsem, ki so doma ostali.

Ljuba Slovenska Straža!

Z današnja pošto smo ti odposlali 8 kron za 8 srečk. Svojo vojno doklado 20 vinarjev dnevno darujemo v tvoj plemeniti namen. Ni veliko, toda daru-jemo radi, dasiravno nas tare skrb, ka-ko primanjkuje doma ženi in deci. To-da preko skrbi gre usmiljenje do boril-cev — sobratov, ki z manjkajočimi deli svojega telesa, s katerimi so služili se-bi in družini vsakdanji kruh, gledajo v temno bodočnost.

Upamo, da oni, ki so obvarovani vojne groze, pridno segajo po srečkah in da bodo kmalu vse razprodane. Za-lostno spričevalo bi bilo za vse, ki sede doma v varnem zapečku ter zasleduje-jo boje samo po časopisih, ob poltih čašah kritikujejo posamezne dogodke, za reveža invalida pa nimajo drugega kot radovedne oči in nešteta vpraša-nja, kako je izgubil nogo ali roko.

Medtem ko vsi narodi tekmujejo med seboj, kdo se bo bolje izkazal v dobrodelnosti, menda Slovenci vendar ne bodo zaostali. Slovenski vojaki stoje v prvih vrstah armadnih junakov, sle-dite jim vi istoverno v dobrodelnosti.

Srečke odposlajte na naslov tova-riša Šturma.

V Karpatih, 26. aprila 1915.

Kapus, Pečnik, Papež, Štum.

Slovenke, Slovenci — poslušajte ta glas. Naj govori Vaše srce! Pokupite takoj vse srečke. Zrebanje bo 31. maja!

Vojska z Rusi.

Minuli teden je prinesel našemu oro-žju velikansko zmago. V nedeljo, 2. maja, so prešle naše zahodnogališke čete po-množene z nemškimi silami k napadu in posrečilo se jim je prodreti Ruse na 80 km dolgi fronti. Od tedaj naprej prodirajo na-še čete hitro proti vzhodu. Osvojile so Gorlice, Tarnov, prekoračile Wisloko ter zavzele Pilzno, Jaslo, Zmigrod, kraj Du-klo in Rymanov. Sedaj se že bližajo reki Wislok, ki teče dalje vzhodno kmalu vzpo-redno z Wisloko. Plen te zmage je bil velik. Dosedaj so ujela nad 50.000 Rusov in obilo vojnega materiala. S tem prodi-ranjem pa je položaj ruskih čet v Beski-dih pri prelazu Dukli in zahodno ter vz-hodno tega prelaza nevzdržljiv. Pričeli so se umikati iz Ogrske. To je pa zelo te-žavno in nevarno. Kajti naše gališke čete so na prostoru Dukla—Rymanow zaprle karpatske ceste, ki vodijo iz Ogrske v

Galicijo, za hrbtom jih pa ostro zasleduje Borojevičeva armada. S tem je poleg tretje ruske Dimitrijeve armade ogrožena tudi ruska osma armada v Beskidih, ker se na-haja med dvema našima armadama od ju-ga in severa. Deli ruske beskidske arma-de bodo skoro gotovo ostali v naših rokah.

Velikost od 2. maja naprej izvojeva-nih zmag naj nam ne napravlja skrbi za možnost, da bodo Rusi sedaj kmalu od vseh strani spravili skupaj svoje rezerve za protiakcijo ali da vsaj zmanjšajo ka-tastrofalne posledice prisiljenega umika-nja. Vprašanje je sedaj: Koliko čet ima sovražno vojno vodstvo za ta namen na razpolago? O tem nam bodo že prihodnji dnevi prinesli jasnost.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Črta Jaslo—Pilzno prekoračena. — Pri Dukli—Rymanow naši zaprli karpatske ceste. — Uspehi naših čet v vzhodnih Karpatih.

Dunaj, 7. maja. Uradno se razglaša: Med nadaljnjimi zasledovalnimi boji so združene avstrijsko-ogrške in nemške boj-ne sile s prednjimi četami prekoračile črto Pilzno—Jaslo ob Wisloki. Južno od Jasla so na prostoru Dukla—Rymanow zaprle močne naše čete karpatske ceste, po ka-terih se umikajo Rusi v polnem neredu proti severu in severovzhodu. Tem so-vražnim kolonom sledi za petami naša čez Beskide prodirajoča armada, s katero v zvezi se bore tudi nemške sile.

Število ujetnikov in vojni plen nada-lje narašča. Posebno naš X. armadni zbor je včeraj sam zaplenil 5 težkih in 16 lah-kih topov.

Naše čete v vzhodnih oddelkih kar-patske fronte so med tem odbile obupne ruske napade z najtežjimi izgubami za so-vražnika. Tako je bil včeraj nov sunek proti višini Ostry odbit po zelo učinkujo-čem artiljerijskem ognju; 1300 Rusov uje-tih; več oddelkov z ognjem od strani uni-čenih. Tudi na fronti v jugovzhodni Gali-ciji so se izjalovili vsi poskusi sovražnika, da bi osvojil posamezna opirališča.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Hitro umikanje Rusov od spodnjega Dunajca proti vzhodu. — Zavezniške zahodno-gališke čete že zadele na Ru-se, ki se umikajo iz Karpatov.

Berlin, 7. maja. Veliki glavni stan: Tudi boji na desnem bregu spodnjega Dunajca so se včeraj končali s polnim uspehom za zavezniške čete. Sovražnik se tam kar najhitreje umika proti vzhodu. Samo ob Visli se upira še maj-hen oddelček.

Dalje proti jugu smo prodrli na desni breg Wisloke v smeri proti Wis-loku in čez Jasielsko. Na več točkah so zadeli deli desnega krila vojne skupine generala Mackensena že na ruske čete, ki se naglo umikajo iz karpatske fron-te zahodno od prelaza Lupkova pred zavezniki, ki so jim tik že za petami. Z vsakim korakom naprej raste vojni plen.

Nemški uspehi na severnem Poljskem.

Boji južno od Szadowa in vzhodno od Rossienie so se končali z izrecnim porazom Rusov, ki so imeli težke izgube, izgubili so tudi 1500 ujetnikov in se splošno umikajo.

Jugozahodno od Kalvarije, južno od Avgustova in zahodno od Przasnysza, smo krvavo odbili delne ruske na-pade. V teh bojih so Rusi izgubili skup-no 520 ujetnikov.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Wisloka in Wislok sta dve različni reki, ki tečeta skoro vsporedno v velikih ovinkih v severno smer. Wislo-ka se izliva v Wislo. Wislok pa v San. Jasielka je pritok Wisloke, ki prihaja iz prelaza Dukle.

× × ×

CESAR FRANC JOŽEF I. KRAKOV-SKEMU KNEZOŠKOFU KNEZU SA-PIEHA.

Krakov, 7. maja (K. u.) Knezoškof knez Sapieha je ob zmagi v zahodni Galiciji cesarski kabinetni pisarni br-zojavil: Ekszellenca grof Paar, Schön-brunn. Vašo ekscelenco prosim, Njegovemu Veličanstvu, najmilostnejšemu cesarju in gospodu sporočiti moje naj-globokejšo veselje o zmagi našega oro-žja, kakor tudi zagotoviti, da s svojo ce-lo škofijo neprestano najgorečnejše mo-lim, da izprosim najbogatejši nebeški blagoslov Njegovemu Veličanstvu, na-šemu ljubljenu cesarju in njegovi slavni armadi.

Knezoškof Sapieha.

Na to brzojavko je došel sledeči od-govor:

Knezoškofu knezu Sapiehi. Kra-kov. Najprijetnejše ginjen po Vaši s topločutečimi besedami meni doposla-ni udanostni izjavi veselja se Vam,

ljubi knezoškof knez Sapieha zato iz vsega srca zahvaljujem in s svojo molitvijo pridružujem Vaši in molitvi Vaše škofije, da bi naklonila pomoč Vsemogočnega še veliko uspehov moji slavni armadi.

Franc Jožef.

× × ×

UNIČENJE III. RUSKE ARMADE ZAGO-TOVLJENO.

Dunaj, 8. maja. Zavezniki so dosegli višino pri Pilzno, 20 km vzhodno od Tar-nova. Uničenje 3. ruske armade je zago-tovljeno. Cesta Gorlice—Zmigrod—Dukla je v naši posesti. Nemci so že dosegli kotli-no pri Krosnem.

10. armadni zbor je ujel cele ruske čete, več tisoč mož s topovi in trenom.

PODROBNOSTI O BITKI V ZAPADNI GALICIJI.

Iz nemškega velikega glavnega stana se poroča Wolffovemu uradu:

Čisto nepričakovano za sovražnika so se koncem aprila izvedli večji transporti nemških čet v zapadno Galicijo. Nebo je naklonilo našim četam krasno solčno vreme in suhe poti. Tako so mogli letalci in artiljerija priti do polne veljave in tako so se mogle premagati tudi terenske te-žave. Z največjimi mukami je bilo treba na raznih mestih spravljati naprej muni-cijo s pomočjo tovarnih živali, kolone in baterije so morale preko nasipov iz ve-jevja. Vse za predrtje potrebne poizvedbe in priprave so se izvedle brez trenja, čisto tiho.

1. maja popoldne je začela artiljerija umerjati svoj ogenj proti ruskim postojan-kam. Te so bile v času petih mesecev zgrajene po vseh pravilih umetnosti: V obliki nadstropij so se druga nad drugo vrstile njihove postojanke na strmih gor-skih vrhovih, katerih pobočja so bila do-bro utrjena z ovirami. Na posameznih, za Ruse posebno važnih točkah, se je vrstilo po sedem strelskih jarkov drug nad dru-gim. Naprave so bile zelo spretno zgra-jene ter so mogle druga drugo biti ob boku. V nočeh pred naskokom se je infanterija zavezniških čet pomaknila naprej proti so-vražniku in napravila postojanke za na-skok. V noči od 1. na 2. maj je artiljerija v počasnem tempu streljala proti so-vražnim utrdbam. V odmorih so pionirji po-rezali žične ovire.

2. maja ob 6. uri zjutraj se je začel na raztegnjeni, veliko kilometrov dolgi pro-dorni fronti uničujoč artiljerijski ogenj od poljskega topa pa gor do najtežjih kali-brov, ki je trajal brez prestanka štiri ure. Ob 10. dopoldne so stotine ognjenih žrel nenadoma umolkile in v istem trenutku so se vrgle rojne črte in naskakovalne ko-lone napadalcev na sovražne postojanke.

Sovražnika je težki artiljerijski ogenj tako pretresel, da je bil na nekaterih me-stih njegov odpor le še neznat. V brez-glavem begu je zapustil svoje postojanke, ko je zavezniška infanterija dospela tesno do njegovih jarkov, pometal proč puške in kuhinjsko posodo ter pustil v jarkih ne-izmerne množine pehotne municije in šte-vilne mrliča. Na nekem mestu je sam po-rezal žične ovire in se udal Nemcem. Mno-gokje v svojih bližnjih drugih in tretjih črtah ni izvajal nobenega posebnega od-pora.

Nasprotno se je pa sovražnik na dru-gih mestih predrtje fronte obupno branil in izvajal ogročen odpor.

Zvečer 2. maja, ko se je vroče po-mladno solnce jelo umikati hladnejši noči, je bila prva glavna postojanka v celi svoji dolžini in globini, v obsegu kakih 16 km, predrti in osvojeno ozemlje v povprečnem obsegu 4 km.

Najmanj 20.000 ujetnikov, več dvanaj-storic topov in kakih 50 strojnih pušk je ostalo v rokah zavezniških čet, ki so tek-movale v boju za venec zmage. Razen tega so se uplenile še nepregledne množine voj-nega materiala vseh vrst, med drugim vsa sila pušk in municije.

8 DO 10 RUSKIH ARMADNIH ZBO-ROV BILO PORAZENIH V ZAHODNI GALICIJI.

Berlin, 7. maja. (K. u.) Poročilo Wolffovega urada: »Agence Havas« razširja noto, ki izjava, da zanikava ru-sko poslaništvo v Parizu zmago zave-znikov nad Rusi v zahodni Galiciji. Francoska agentura pristavlja, da so s tem nemška poročila o treh uspešnih sunkih oslabiljena, ker tudi pri Lange-marku in pri Epargesu niso Nemci pri-borili nobenega trajnega dobička. Fran-cosko časopisje celo poroča, da so do-živeli Nemci med operacijami pri Ypernu poraz.

Položaj v zahodni Galiciji.

Glede na položaj v zahodni Galiciji so zamudili Rusi, ki, kakor se zdi, svoj uradni dementi širijo po celem svetu, namenoma naznaniti podrobnosti in kraje. Ne drznejo se, da bi takrat že znanim uradnim nemškim in avstro-ogrskim poročilom ugovarjali, da so zvezne čete zasedle Dunajec, Szadow in Tarnov in da so si priborile na več

krajih prehod čez Wisloko. To so dejstva, ki jih ni mogoče izpodbiti; en sam pogled na zemljevid pokaže tudi lajku, da ni bila zato pomandana le ruska postojanka ob Dunajcu, marveč da se najmanj rečeno tudi zahodni del ruske boje črte v Karpatih ne more držati, ki je dejansko, v znatnem obsegu že za hrbtom napadena. Tako hitro umikanje iz postojanke ob Dunajcu do Wisloke pomenja isto, kar pomenja beg in se lahko iz tega sklepa na že skoraj izvedeno zmedo ruske armade na bojni črti, široki približno 170 km. **V poraz je zapletenih 8 do 10 ruskih armadni zborov.**

Dejanja in ne besede govore.

»Agence Havas« končno pravi, da je Wolffov urad 4. maja zavrnil pomanjkljive številne podatke o vojnem plenu v zahodni Galiciji. Francoska agencija pa potvarja resnico, ker zamoči, da so te podatke širili z zlorabo uradnega znaka nekateri goljufi in da so se zavrili in da to dokazuje resnicoljubnost, česar seveda v Franciji neumevajo. Novi sijajni uspehi v zahodni Galiciji, pri katerih se zopet natančno navajajo kraji, nam vsem utemeljujejo upanje, da bodo tudi naprej govorila dejstva jezik, ki vzame praznim publicam naših sovražnikov zadnji ostanek verjetnosti.

PRELAZ DUKLA V NAŠIH ROKAH.

»Pester Lloyd« poroča iz Eperjesa z dne 7. t. m.: Včeraj popoldne ob 1/6. uri je prešel v našo posest prelaz Dukla.

Za ta prelaz so Rusi svoječasnno žrtvovali tisoče in tisoče ljudi. Na tem oddelku se med drugimi hrabro bore naše slovenske čete.

SAROŠKA STOLICA PROSTA RUSOV.

Budimpešta, 7. maja. Veliki župan saroške stolice je izjavil: Rusi so se tekotom 24 ur umaknili iz cele saroške stolice in so zapustili mesece zasledene postojanke v severnem in severovzhodnem kotu stolice. Rusi so se v divjem begu umaknili. Saroška stolica je sedaj z enim udarcem oproščena ruskega vpada. Pravkar sem dobil obvestilo, da so se vse oblasti saroške stolice podale na svoja mesta in pričele zopet delovati. Rusi so na svojem begu vzeli s seboj rusinskega duhovnika Martina Artin.

TRI ZOPET OSVOJENA MESTA.

»Neue Freie Presse« poroča: Zasledovanje Rusov napreduje dalje in posebnostno prodiranje ob vzhodu Karpatov se vrši hitro. Osvojena mesta Dukla, Jaslo in Tarnov niso posebno trpela, ker so se Rusi udomačili in vsled hitrega umikanja niso imeli dovolj časa, da bi pustošili. V Dukli je dragocena grajska posest grofa Menczinskega popolnoma nedotaknjena, v Tarnovu je trpel samo kolodvor in nekatera poslopja, katera so spoznali kot bivališča ruskih poveljnikov od naših »42-tilh.

1500 TOPOV NA DELU.

Roda Roda poroča v »N. Fr. Presse«: Izvem, da je v noči od 1. na 2. maj delovalo v zahodni Galiciji skoro pol drugi tisoč topov, med njimi veliko število topov najtežjega kalibra.

K ZAVZETJU TARNOVA.

»Reichspost« poroča iz vojnega poročevalskega stana: Tarnov je padel v naše roke v četrtek ob 10. uri dopoldne. Zavzele so ga čete, ki so prodirale od juga in vzhoda proti mestu. Sedaj so se obrnile zavezniške čete proti severovzhodu, da nastopijo proti onim delom sovražnika, ki se skušajo upirati na višinah zahodno od srednje Wisloke. Zavzetje Tarnova, ki je središče železnice in cest, ki vozijo proti Visli in Wisloki, je združeno z zaplenitvijo dragocenega vojnega materiala.

BOJI V GOZDU PRI TARNOVU.

Vojni poročevalec »Az Esta« piše: V zvezi z boji za Tarnov ostane posebnega spomina vreden gozd, ki leži blizu mesta. V tem gozdu so se nahajale globoko izkopane in z grmičjem spretno zakrite močne ruske postojanke. Tudi tu je imela artiljerija prvo besedo. Ob pol 10. dopoldne je začela nepretrgan ogenj na gozd. Ruska artiljerija ni odgovarjala. Do 4. popoldne sila naše artiljerije niti za hip ni omagala, medtem ko Rusi do tega časa niso oddali niti enega strela. V popoldanskih urah so naše čete gozd osvojile. Prva ruska črta je boj sprejela, toda rezerve so se vzhodno in severno umikale iz gozda za neki grič, ki je bil še v ruskih rokah. Naše čete, ki so prodirale v gozd, so zadele na ogromne kupe mrlčev. Gosti gozd so naše krogle popolnoma razredčile. Kakor v kakem pražozdu so morale naše čete v trdem delu prodirati skozi visoko nakopičeno odstreljeno vejave in navzkriž ležeče drevje. Ko je naša infanterija zasedla gozd, je ruska artiljerija polagoma začela delovati. Oddala je le nekaj šrapnelov, nato pa utihnila.

× × ×

NALOGA ARMADE GENERALA BOROEVIČA.

Dunaj, 6. maja. Franc Molnar poroča »Az Estu«: Armada, kateri poveljuje general Borojevič, izvršuje sedaj zanimivo nalogo. General Borojevič je v tej veliki akciji preganjalec, ki bo v pravem trenutku zasedel postojanke umikajočega se sovražnika. Dosedaj se je držal Borojevič za časa najbolj važnih ruskih napadov na črti Zborov—Sztropko—Banyavögy v težkem, nadčloveškem boju proti strašnemu zimskemu vremenu Karpatov in proti ruski premoči. Sedaj mu prinašajo majnikovi dnevi osvoboditev iz ledenih skal. Menda je že zapustil s svojo hrabro armado staro črto, ki jo je z junaško zvestobo tako dolgo varoval. Gre proti severu, da se postavi v prostoru med Zmigrod in Lupkovom, kar odgovarja veliko krajši črti kakor jo je pa do sedaj branil. Najbolj važna posledica, da smo vrgli rusko fronto iz njenih postojank, je ta, da je del armade generala Borojeviča, ki se ima sedaj boriti, na manjšem ozemlju, na tem kraju prost.

BOROEVIČEVA ARMADE ŽE V GALICIJI.

Budimpešta, 7. maja. »Az Est« poroča iz Eperjesa: Borojevičeva armada, ki zasleduje iz stolic Sarosa in Zemplina umikajoče Ruse, je že prišla čez ogrsko mejo in sledi sedaj na gališkem pobočju sovražniku. Na ogrskem ozemlju ni nobenih rednih ruskih čet več. Samo tuhtam po dolinah in skritih stazah tava ruski vojaki, ki hočejo bežati, pa jih naše straže po vrsti love.

× × ×

ZMAGOVITI BOJI V BUKOVINI.

Budimpešta, 7. maja. Na naši bojni črti v Bukovini ob reki Prut se bijejo živahni boji s topovi. Naše čete so zasedle izvzemši ozemlja pri Bojanu celo deželo do Dnjestra. Bojan še ni v naših rokah.

OBUPEN POLOŽAJ RUSKE BESKIDSKE ARMADE.

»Reichspost« poroča iz vojnega poročevalskega stana: Naša skupina, ki je od Gorlic proti vzhodu zasledovala Ruse, je s tem napravila železen zastor za tistimi ruskimi oddelki, ki se nahajajo južno od črte Gorlice—Zmigrod—Dukla. Znatni deli ruske beskidske armade bodo skoro gotovo ujeti. Vse prometne črte od juga proti severu, od Gorlic do Dukle, so naše čete zaprle. Na severu Mackensenova armada, na jugu pa proti severovzhodu in severu prodirajoča armada generala Borojeviča. Tistim ruskim četam, katerim se ni posrečilo uiti v hitrih pohodih proti severu in severovzhodu, preti uničenje. To velja posebno za artiljerijo in tren, ki je navezan na ceste. Iz tega kraja se pričakuje poročilo o večjih uspehih naših nemurno zasledujočih čet.

× × ×

OGROŽENE RUSKE CESTE ZA UMIKANJE.

»Pester Lloyd« piše: Suneč čez zahodnogališko fronto so naše čete izvršile tako nenadno in hitro, kakor ni nihče pričakoval. Naše zmagovite čete prodirajo s tako silo proti vzhodu, da se bodo ruske sile med Zborovom in Lupkovom komaj mogle umakniti proti severu. Najkrajša pot, ki pride obenem edino v poštev, iz Zborova proti severovzhodu, vodi čez Zmigrod. V Zmigrodu (ob Wisloki) so pa že naše čete. Ruska bojna skupina, ki se je nahajala pri Zborovu, bo pač prav težko mogla uiti.

Od Sztropka, ki je bilo središče ruske beskidske fronte, gre najkrajša cesta čez Felzövisköz in duklanski prelaz proti Dukli. Ker so pa naše gališke čete že prodrle v Duklo in dalje naprej, so prišle te ruske čete med armado Mackensena in armado Borojeviča. Ker Borojevič močno pritiska od juga sem proti Dukli, je usoda teh ruskih sil skoro gotovo zapečatena.

Edino vzhodno krilo ruske beskidske armade (med Mezölaborcem in Lupkovom) z napol prosto umikalno cesto v smeri proti Sanoku. (Avstrijsko uradno poročilo javlja, da je tudi cesta čez Rymanów že zaprta in nemško uradno poročilo pa pravi, da so deli Mackensenove armade že zadeli na ruske čete, ki so se nahajale zahodno od Lupkovskega prelaza. Tedaj je Rusom tudi tukaj pot za umikanje zaprta. Op. ured.)

× × ×

OGROMNE MNOŽICE RUSKIH UJETNIKOV.

»Nowa Reforma« poroča iz Novega Sonča dne 3. maja: Od 7. ure zjutraj so skozi mesto neprestano vodili ruske ujetnike. Večkrat smo že videli množice ruskih ujetnikov, a take množice še ni bilo nikoli. Med ujetniki so bili 18-letni mladeniči, a tudi bradati možje, stari okoli 50 let ali še več. Razen pešcev je bilo tudi mnogo topničarjev in konjenikov. Vmes je korakalo več obvezanih ranjencev, za njimi pa dolga

vrsta voz z ranjenci in z vojnimi plenom.

Dne 6. maja so peljali skozi Krakov 5500 ruskih ujetnikov.

× × ×

NEMŠKI SUNEK PROTI RIGI.

Petrograd, 7. maja. V sredo ponoči se je poročalo iz Rige, da se je pojavila nemška kavalerija pri Savle, nemške torpedovke so pa priplule v zaliv pri Rigi. To poročilo je vse kroge, ki so do zdaj zaupali v zmago, zelo pobilo. Uradni krogi izjavljajo, da gre le za nevažni demonstraciji. Resni vojaški vojaški krogi si pa ne prikrivajo, da je pač nastop nemške kavalerije v smeri proti Libavi v zvezi z dogodki na Ruskem Poljskem. Nemške torpedovke so priplule v zaliv pri Rigi najbrže zato, da poiščejo primeren kraj, kjer bi izkrcali nemške čete. Nemci nameravajo s svojim sunkom porušiti važne železniške proge, ki so za armado na Poljskem velike važnosti. Armadno vodstvo je že ukrenilo, kar je potrebno.

RUSI SE NA ČRTO RIGA—VILNA UMAKNILI.

Kodanj, 7. maja. Petrograjska brzojavna agentura poroča: Armadno višje poveljstvo je ukazalo, naj se umakne ruska obmejna obrambna armada na črto Riga—Vilna. Poštne zveze in železnice v Dvinsk in v Rigo so na povelje najvišjega poveljnika zaprte zasebnemu prometu.

PREDNJE STRAŽE PRED LIBAVO — GLAVNE SILE PRED MITAVO.

Rotterdam, 7. maja. Tudi petrograjski poročevalec »Daily Telegraph« brzojavlja svojemu listu, da so došle nemške prednje straže pred Libavo. Glavna sovražna sila stoji neposredno pred Mitavo.

NEMCI PRED VRATI MITAVE. LJUDSTVO BEŽI IZ RIGE. POMORSKI BOJ.

PRED RIGO SE BIJE BOJ.

Rotterdam, 6. maja. »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča iz Petrograda: Riga je popolnoma odrezana od notranjosti Rusije. Železniške zveze ni več. Nemške čete so pred vrati Mitave. Prebivalstvo Rige je zbežalo iz mesta. Ob baltiški obali preti Rusom velika nevarnost. Ruski generalni štab naznanja, da so se v sidrišču pri Rigi pojavile nemške torpedovke, s katerimi se vrši boj.

× × ×

»GLAVO KVISKU! KMALU BO VSE DOBRO!«

Dunaj, 7. maja. O priliki svojega obiska v Kolomeji je prestolonaslednik nadvojvoda Karl Franc Jožef končal nek svoj nagovor z besedami: »Sedaj pa glavo kvisku! Kmalu bo vse dobro!«

× × ×

NADVOJVODA LEOPOLD SALVATOR PRI ARMADNI SKUPINI PFLANZER.

Dunaj, 7. maja. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Dne 28. aprila tega leta se je pripeljal njegova cesarska in kraljeva Visokost prevzvišeni gospod generalni artiljerijski nadzornik fcm. nadvojvoda Leopold Salvator v spremstvu svojega komornega načelnika princa Avgusta Lobkovic in z njemu pridelenim polkovnikom artiljerijskega štaba Reutterjem v stan poveljstva armadne skupine generala barona pl. Pflanzera-Baltin. Njegova c. in kr. Visokost si je ogledal prej karpatško bojno črto od prelaza Užok do Homone in je stanoval v Ungvaru v škofovi rezidenci. Dne 29. in 30. aprila si je ogledoval artiljerijo raznih divizij, zvečer 30. aprila se je odpeljal v Črnovice, kjer je bival v poslopju deželne vlade. Nadvojvoda je nadaljeval svoje nadzorovanje dne 1. majnika. Popoldne se je podal pred Zaleszycke, da vidi, kako učinkuje artiljerija na ruske utrdbe. Dne 2. majnika si je ogledal nadvojvoda nemško letališče, kjer ga je sprejel poveljnik general pehote grof Marschall. Artiljerijo je nadzoroval tudi še 3., 4. in 5. majnika, ko je odpotoval nazaj.

× × ×

NEMŠKI CESAR NA GALIŠKEM BOJIŠČU.

Berlin, 7. maja. (K. u.) Cesar Viljem je včeraj na potovanju na jugovzhodno bojišče za kratek čas došel sem.

× × ×

CAR NA BOJNI ČRTI.

Berlin, 7. maja. »Berliner Tageblatt« poroča njegov vojni dopisnik: Po obisku v Lvovu in v Przemyslu se je podal car Nikolaj zdaj res na bojno črto. Vojakov sicer res ni poiskal v strelskih jarkih, pač pa so mu priredili paradno rezervnih čet v poveljniškem stanu generala Brusilova v okrajnem mestu Sambor ob Dnjestru, 60 km se-

vernozahodno od Zwinina in Ostryja, ki sta bila po južni armadi z naskokom vzeta. Iz Sambora je pred 300 leti odpotoval napačni Demeter, da se polasti moskovskega carskega prestola. Ko je razdelil car veliko število vojnih odlikovanj, se je odpeljal čez Lvov domov. Progo so za cariev noseben vlak zaprli. Umakniti so se morali tudi vojaški vlaki in bolniški vlaki. Bolniških vlakov vidi Lvov več kakor vojaških.

CAR SE VRNIL DOMOV.

Petrograd, 8. maja. Car se je vrnil v Carsko selo.

× × ×

BITKA V ZAHODNI GALICIJI IN SOVRAŽNO INOZEMSTVO.

Dunaj, 7. maja. (Kor. ur.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Poročanje o sedanji vojski je v časopisu trojnega sporazuma z zavijanjem dejstev že toliko storilo, da smo se navadili prestopiti glede na redna lažnjiva poročila brez protizjav na dnevni red. Zaslužen odgovor pa zahteva, ker delujejo naši sovražniki z uradnimi sredstvi tako, ki so celo v največji sili in v največjem obupu zavržljivi. Ruska zastopstva v inozemstvu razglašajo uradno, da jim je naročeno, naj kategorično dementirajo berlinska in dunajska poročila o tako veliki zmagi Avstrijcev, Ogrov in Nemcev v zahodni Galiciji. Boji, ki se tam bijejo, ne dopuščajo niti, da bi se moglo govoriti o delnih uspehih Avstrijcev, Ogrov in Nemcev. Ne more se misliti, da bi bila po hitrem begu poveljnika ruske tretje armade Radko Dimitrijeva iz Jasla pretirana vsaka brzojavna zveza s Petrogradom in da bi bili zato tam popolnoma na nejasnem o dogodkih, ki so se odigrali od 2. majnika v zahodni Galiciji. Zgolj dejstvo, da ob Dunajcu in ob Bjali ne stoji noben ruski vojak več, da se tudi že nahaja v naših rokah odsek Wysloke in da celo zahodno rusko krilo v Beskidih v hitrem umikanju izpraznjuje dozdej zasedeni ozek pas Ogrske, kaže, kako težko da je bila ruska sila zadeta v bojih zadnjih dni. Če se tudi kažejo v Petrogradu nevedne in govore v nekem komuničuju 5. majnika še vedno o bojih ob Dunajcu, ni moglo uradnim mestom ostati skrito, da so se ti boji, v katerih so bile ruske čete po priznanju tega komuničuja znatno omajane, dogodili veliko bolj proti vzhodu v okolici Wysloke. »Znatno omajano« je sploh zelo mil izraz za izgubo nad 50.000 mož, ki jih je ruska armada izgubila v zadnjih petih dnevih edino na ujetnikih. Sreča za nas je, ker se bitke ne izvajajo z uradnimi dementiji, marveč z orožjem, in tistim ruskim četam, ki so danes na severnem pobočju Beskidov zagodene med naše na severu in na jugu prodirajoče armade in ki iščejo izhoda, je z dementijem, če se še tako uradno razglašja, bore malo pomagano.

FRANCOSKO ČASOPISJE O NAŠIH IN NEMŠKIH ZMAGAH.

Berlin, 7. maja. (Kor. ur.) Wolffov ur. poroča: Francosko časopisje predstavlja operacije v ozemlju Yperna kot velik neuspeh, ki je moral priboriti le z uporabo dušljivih plinov trenutni uspeh. Od takrat so bili odbiti vsi nadaljni nemški napadi in se je zopet priborilo izgubljeno ozemlje ali popolnoma ali pa deloma. Isto taktiko zasleduje časopisje glede na boje pri Eparges—Calonne. O sunku avstro-ogrskih in nemških čet čez Dunajec in Bjalo časopisje molči in se zadovoljuje, da ponatiskuje močno pobarvana poročila londonskih časopisja. Nemških in avstro-ogrskih dnevnih poročil, ki so jih prej večinoma objavljali, zdaj sploh več ne objavljajo ali pa v močno izpremenjeni obliki. Časopisje že namigava, da je ruska bojna črta v zahodni Galiciji malega strateškega pomena in da nova razvrstitev ruske armade eventualno izboljša položaj.

ANGLEŠKI GLAS.

Haag, 7. maja. »Daily Chronicle« piše: Ker so Nemci dosegli tako lepe uspehe na zahodu in vzhodu, je pač gotovo, da so morali spraviti na noge najmanj 600.000 novih vojakov, kar je naravnost občudovanja vredno.

NAJSTRAŠNEJŠI UDAREC TROJNEMU SPORAZUMU PO PADCU ANTWERPNA.

Berlin, 7. maja. (K. u.) »Lokalan-zeigerju« brzojavljajo iz Genfa: Ruski poslanik Izvolski je včeraj do devete ure zvečer izjavljal, da je padel Tarnova neslana izmišljotina. Ko je čez eno uro nato neka zasebna brzojavka potrdila, da grozi tretji ruski armadi resna katastrofa, ni Izvolski z nobenim drugim hotel več govoriti, kakor z Delcas-sejem. Neizgovorljivo je, da bo občutno vplival po Bourgeois Leonovih besedah najstrašnejši udarec, ki je zadal po padcu Antwerpna trojni sporazum, na finančne operacije, ki jih je nameraval Ribost.

× × ×

ZBIRANJE ČET V JUŽNI RUSIJI.

Milan, 7. maja. »Ruski Invalid« piše z ozirom na carjevo potovanje v Odeso, da je Rusija zbrala znatne sile na jugu, da jih izkrca v slučaju potrebe, če bi nameravala presenečenje kaka nevtralna država.

OBSOJENI POSLANCI DUME.

Petrograd, 8. maja. Najvišji sodni dvor je zavrnil pritožbo petih poslancev dume, ki so bili obsojeni na dosmrtno pregnanstvo v Sibirijo.

94 NEMŠKIH POSESTEV V RUSIJI RAZLAŠČENIH.

Stockholm, 6. maja. Glasom poročil iz Petrograda je ruska vlada odredila razlastitev 94 nemških posestev v petrogradski guberniji in v okrožju Schlüsseburg.

× × ×

ODVOZ RANJENIH IN BOLNIH IZ PRZEMYSLA.

Dunaj, 6. maja. Ruski poveljnik v Przemyslu je odredil, da se odpošljejo vsi ranjenci in bolniki iz Przemysla v notranjost Rusije. Ta transport spremlja na ukaz poveljnika dunajski zdravnik dr. Baier, kateremu je pridruženo pet medicincev, slušatelj dunajske univerze, ki so se kot črnovojniki nahajali v Przemyslu.

Z juga.**UNIČENI FRANCOSKI TOPOVI PRI BELGRADU.**

Dunaj, 7. maja. Uradno se poroča: Na fužnem bojišču ni bilo nobenih dogodkov. V boju s toopvi so uničili naši možnarji z dobro zadetimi strelci francoske mornariške topove pri Belgradu.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

PEHOTNI IN ARTILJERIJSKI BOJI OB ČRNOGORSKI MEJI.

»Reichspost« poroča iz Genfa po francoskih listih: Avstro-ogrsko čete pri Kibalhi in pri kotorskem pristanišču živahno delujejo. Poročajo o ljutih bojih pehote in o udeležbi velikih trdnjaviških topov pri operacijah. Pričakuje se, da bodo črnogorske izgube zopet velike.

ODSTOP SRBSKE VLADE?

Budimpešta, 7. maja. Iz Bukarešta se brzojavlja, da je odstopila Pašičeva vlada. Počakati se pač mora, če se to poročilo tudi uradno potrdi.

Boji na zahodu.**Nemško uradno poročilo.**

Brzusporni angleški napadi pri Ypernu.

Berlin, 7. maja. Veliki glavni stan: Pri Ypernu so se izjalovili vsi poskusi Angležev, da bi nam iztrgali višino 60 jugovzhodno od Zillebeke, ki tvori od 17. aprila središče bojev. Mi smo pridobili tam dalje na ozemlju proti Ypernu. Sovražnik je včeraj v teh bojih izgubil 7 strojnih pušk, 1 metalca min in veliko število pušk z municijo. Pri nadaljevanju svojih napadov so imeli Angleži danes zjutraj nadaljne velike izgube.

Med rekama Maas in Mosel smo vzdržali in utrdili priboreno ozemlje na višinah ob Maasi in jugozahodno ter južno od gozda Ailly.

Pri Flireyju je vzletel del jarka naše postojanke še v posesti Francozov. Sicer smo tam odbili vse napade.

Napadalne poskuse sovražnika severno od Steinbrucha v dolini Fecht je naš ogenj v kati zadušil.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Sreda, 5. maja, ob 3. uri popoldne: Severno od Yperna so Nemci včeraj proti večeru napadli levi del angleške fronte. Francoska artiljerija jih je od strani obsula z ognjem, bili so vrženi nazaj in so imeli težke izgube. Na ostali fronti nič.

Ob 11. uri ponoči: V Belgiji je bil dan miren. 4. maja zvečer smo vzeli en nemški jarek in naše prednje črte potisnili do blizu Lizierne in Het Sasa. Sovražnik ni napadal. V Champagni se je zahodno od Perthesa nemški napad popolnoma ponesrečil, ravno tako v Argonih in pri Le Four de Paris. Med Mozo in Mozelo so bili zelo živahni boji. Ob štirih zjutraj je začel sovražnik silovito obstreljevati naše postojanke pri Les Epargues in ob jarku pri Calonne. Ob 10. uri je na zadnjem mestu napadel, pa čisto brez uspeha, ker je naš ogenj zadržal sovražnika pred našo prvo črto, ki je ostala nedotaknjena. Nemške izgube so velike; mi smo ujeli nekaj mož. Ravnotako so predpoldne trije nemški polki naskočili naše postojanke, ki smo jih pred kratkim priborili v gozdu Ailly, posebno vzhodni del gozda in odprto pobočje na jugozahodni kopi. Posrečilo se jim je ustaviti se v naši prvi črti, toda s protinapadom smo takoj zopet vzeli skoraj polovico kope. Vzdržali smo se in proti

večeru drugič napadli, da si zopet priborimo postojanke, v katere so udrli Nemci. Izid še ni znan. (Nemško uradno poročilo je že povedalo izid: postojanko drže Nemci, ki so ujeli 2000 Francozov.) V gozdu Mortmare smo imeli viden uspeh, ko smo vzhodno od že prej osvojenih postojank na cesti Flirey—Essey vzeli dve zapovrstni vrsti nemških jarkov, katere smo takoj zvezali z našimi črtami. Tekom dneva je sovražnik trikrat napravil protinapad, pa smo ga vsakokrat z velikimi izgubami mrtvih in ranjenih zavrnil. V Alzaciji smo na severnem bregu reke Fecht neprestano pridobili na ozemlju. Danes zjutraj smo vzeli gorsko sleme vzhodno od Sillackerwasna (višina 830 m) in smo prodrli v smer na reko Steinbruch, 900 m od Metzerala.

French poroča.

London, 7. maja. (Kor. ur.) Na angleški fronti ni nič novega, izvzemši zopetne osvojitve nekaterih izgubljenih jarkov pri višini 60. Boj traja dalje. Niti tam, niti kje drugod ne poskuša sovražnik napadati (!).

Utrdba »Ypern« je v nemških rokah.

Amsterdam, 7. maja. »Telegraph« poroča iz Brüggeja, da je optimizem med prebivalstvom že skoraj popolnoma izginil. Nihče ne dvomi več, da Nemci proti Ypernu napredujejo. Nemci stoje že na Polygonu, ki ga navadni vojaki imenujejo »utrdba Ypern«, tako močno je utrjen. Leži med Zonnebeke in cesto, ki vodi od Meenena v Ypern. Tudi proti Zandvoorde prodirajo Nemci.

Nemške priprave za prodiranje proti Calaisu.

Bern, 7. maja. »Matin« objavlja iz Londona, da se pripravljajo Nemci na prodiranje proti Calaisu.

Dvajset fandriskih krajev zasedenih od Nemcev.

Ženeva, 6. maja. »Journal« poroča iz Amsterdama. Osemindnevna nemška ofenziva na flanderski fronti je prinesla rezultat, da so Nemci vzeli dvajset od Francozov in Angležev zasedenih krajev.

Nemški plen na Flanderskem.

Milan, 6. maja. Iz Pariza se poroča: Nemškim četam se je posrečilo priti do nekega smodniškega skladišča v flanderskem preplavljenem ozemlju ter odpeljati 30.000 kg smodnika. Zraven spadajočo tovarno, ki je proizvajala večinoma browninge, so Nemci zaplenili in nato uvedli obrat z nemškimi delavci. Okoliško prebivalstvo so spravili v notranjost Belgije.

Ultimatum Japonske Kitajski.**JAPONSKA DNE 7. T. M. OB 3. URI POPOLDNE IZROČILA KITAJSKI ULTIMAT.**

Petrograd, 7. maja. (K. u.) Petrograjska brzjojavna agencija poroča danes iz Pekinga: Ob 3. uri popoldne je izročila Japonska Kitajski ultimatum, ki poteče dne 9. t. m. ob 6. uri zvečer.

JAPONSKI POSLANIK ZAPUSTI PEKING?

London, 7. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Tokia: Če Kitajski pred rokom, ki ga določa japonski ultimatum, ne sprejme japonske pogoje, bo japonski poslanik zapustil Peking. Armada in brodogradnja sta dobila povelje, naj boste pripravljeni, da se lahko takoj podaste na vsak kraj, ki se jim bo določil.

KITAJSKA ODKLONILA JAPONSKI ULTIMAT.

Kodanj, 7. maja. Petrograjski list »Nowoe Wremja« poroča iz Pekinga: Kitajska vlada je izročila japonskemu poslaniku noto, s katero odklanja japonski ultimatum.

IZBRUHA VOJSKE PRIČAKUJEJO ŠE PRED KONCEM TEDNA.

Curich, 7. maja. Pričakujejo, da bo vojska med Kitajsko in Japonsko izbruhnila še pred koncem tega tedna, tembolj ker Kitajska ne more ugoditi nadaljnim zahtevam Japonske, ker bi sicer nastal upor v državi. Japonci upajo, da bodo vojsko na podlagi svojih vojaških odredb lahko kmalu končali.

SPLOŠNA MOBILIZACIJA NA JAPONSKEM.

Stockholm, 7. maja. »Dagbladet« poroča: Japonsko poslanstvo je izdalo poziv o splošni mobilizaciji na vse japonske državne podnike.

70.000 JAPONCEV VKRCAJ.

Rotterdam, 8. maja. Iz Tokia poročajo: Vkrčalo se je 70.000 Japoncev. 20.000 mož se mora izkrcati v Šantungu, ostali čakajo v kitajskih vodah nadaljnjih povelj.

AMERIKA IN KITAJSKA.

Amsterdam, 7. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča iz Washingtona: Državni tajnik Bryan je objavil izjavo, v kateri se ponavlja, da Združene države trdno drže na politiki odprtih vrat in na ohranitvi teritorialne nedotakljivosti Kitajske. Ameriška vlada ne misli na to, da bi opustila katerekoli svoje negotovne pravice na Kitajskem.

Italija.

Rim, 7. maja. Sonnino je imel razgovor s knezom Bülovom in baronom Macchio. Pri razgovoru je bil menda tudi Sallandra. Včeraj se je vršil tudi ministrski svet, ki je trajal štiri ure. Glede sklicanja zbornice se ni storilo nobenega sklepa. Danes dopoldne se je zopet vršil ministrski svet, pa o poteku se trdovratno molči.

KONFERENCE IN AVDIJENCE.

Rim, 8. maja. Poslanika Bülow in Macchio sta konferirala s Sonninom. Bülow je sprejel papež v avdijenci.

Dunaj, 8. maja. »N. Fr. Presse« poroča, da je nemški cesar sprejel v avdijenci italijanskega poslanika Bolatija.

PAPEŽ IN KRALJ.

»Köln. Volkszeitung« poroča iz Rima: Zelo dosti se govori o pismu senatorja Ballija v »Popolo Romano«, kjer senator svetuje, naj se kralj in papež združita in napravita mir, namesto da bi se šlo v vojno, ki grmadi razvalino na podrtino in revščino na bedo. Papež in kralj bi se bliskovito združila v bogoljubnem delu in se vrnila v krog svojih dolžnosti in bi žela hvaležnost vsega sveta. Že premirje nekaterih dni bi bila blažena dobrota.

ITALIJANSKI DRŽAVNI ZBOR ODGODEN.

Rim, 7. maja. (K. u.) »Agenzia Stefani« poroča: S kraljevim odlokom z današnjega dne se je odgodilo sedanje zasedanje senata in zbornice do 20. majnika. Znano je, da bi bila morala zborovati poslanska zbornica 12. majnika.

GABRIELE D' ANNUNZIO TRIUMFATOR.

Po petih letih se je Gabriele d' Annunzio vrnil v domovino. Vračal se je kot triumfator in prerok. Na zadnji francoski postaji Modane so ga pozdravili tamošnji italijanski delavci. V Bardonechia, prvi postaji v Italiji, ga je pozdravilo odposlanstvo italijanskih častnikov. Ob celi progi ga je ljudstvo navdušeno sprejemalo. V Turinu je ljudstvo udrlo na kolodvor in hotelo, da jim govori. Gabriele je bil preveč ganjen, ni mogel dosti govoriti. Gospe so mu dale rož. Posebno slovesno so ga sprejeli v Genovi. Pričakovali so ga župani iz Genove, Rima in Napolija, mestni svet in številne korporacije, poveljujoči general 4. armadnega zbora in vsi došli parlamentarci. Po ulicah je bilo toliko ljudstva, da je pesnikov avtomobil komaj mogel do hotela. To noč ni v Genovi nihče spal. Vse ulice in prostori so bili prenapolnjeni. Drugi dan pa se je valila nepregledna množica ljudstva v 5 km oddaljen Quarto. Slavnostno okrašene ladje so vozile tisočere goste iz cele Italije k skali, kjer je Garibaldi nastopil »pohod tisočeri« na Sicilijo. Na majhni višini nad to skalo stoji spomenik. Na podstavku odtisnjene piramide stoji skupina »plemenitih duš«. Vojskovodja zazre zmago onstran obzorja morja. Nad njim in nad ostalimi mrtvimi plava ženska postava. Ko je prišel Gabriele d' Annunzio k spomeniku, ga je množica burno in bojevito pozdravljala. Pred spomenikom je stala Garibaldijeva družina in 50 še živčih od »1000 Garibaldincev«. Po govoru genovskega župana generala Massone je pesnik prečital svoj govor, ki je hotel to: »Vse, kar imate in vse, kar ste, dajte goreči Italiji. Blagor tistim, ki se vrnejo zmagovito, zakaj gledali bodo novo obličje Rima in triumfirali bodo z lepoto Italije.«

D'ANNUNZIOV GOVOR.

Cenzurirani »Grazer Tagblatt« ima nekaj podrobnosti iz govora. V govoru se pesnik obrača na italijansko ljudstvo, ki je pod vodstvom velikega moža, katerega poteze danes zró v to množico, storilo velike reči in danes stoji pred novimi velikimi dejanji. Pri Caltafini je rekel Garibaldi: »Tukaj ali ustvarimo Italijo ali umrjemo.« In danes iz tega mesta kliče Italijanom: »Tukaj se Italija rodi na novo in se veča. Blagor mladim, zdravim, krepkim, čiste krvi, lačnim in žejnim slave, ki se žrtvujejo

za večjo domovino. Blagor z zmago ovenčanim, ki se vračajo iz bojev, zakaj gledali bodo nov Rim, novookrašeno četo Danteja in zmagovito lepoto Italije.« — (Listi v Nemčiji prinašajo ta govor obširnejše in v boljši pesniški obliki. Op. ur.)

ZOPET POTRES V AVEZZANU.

Rim, 7. maja. Glasom poročil iz Avezzana so čutili ondaj v ponedeljek zvečer ob 9. uri 55 minut zopet zelo močan potres. Tudi iz drugih krajev se poroča o potresu ob istem času.

TURŠKO URADNO POROČILO.

Carigrad, 7. maja. (K. u.) Agence telegraphique Milli poroča: Glavni stan izjavlja:

Na dardanelski bojni črti drži sovražnik v Ariburnu svojo dosedanje postojanko. V okolici Sedil Bahra je poskušal včeraj dopoldne v varstvu svojih ladij napasti. Boj se je razvijal do popoldneva z za nas ugodnim uspehom. Končno smo s svojim protinapadom prepodili sovražnika v njegov stari izkrcavalni prostor in smo mu zadali težke izgube. Na levem hribu je zasledoval del naših bojnih čet sovražnik do izkrcališča pri Sedil Bahru in ga je obsipaval med njegovim begom z dežjem bomb. V Asserbeidžanu so bili v okolici Dilmana malovažni spopadi med našimi poizvedovalnimi četami in Rusi. Z ostalih bojišč ni nič važnih poročil.

BOJI PRI KALEBOGHAZI.

Carigrad, 7. maja. (K. u.) Po zanesljivih zasebnih poročilih iz Erzeruma so izvedle turške čete ljut protinapad proti Rusom, ki so prodirali južnozahodno od Oltyja v smeri proti Kaleboghazi. Turško protiprodiranje je dobro uspelo. Sovražnik je bil z velikimi izgubami vržen nazaj v smeri na Narmen. Boji še trajajo. Ruske ujetnike so prepeljali v Hassan-Kale.

EN ANGLEŠKI BATALJON UNIČEN.

Carigrad, 6. maja. (K. u.) — Zakasnelo dospelo.) Agence telegraphique Milli poroča: Glavni stan objavlja naslednji komunike: Na dardanelski fronti je bil včeraj vsled napada, ki smo ga izvedli proti sovražnemu levemu krilu pri Ariburnu, en sovražni bataljon uničen in del njegovih močno utrjenih okopov osvojen; uplenili smo nad 200 pušk in strojno puško. Ravno tako včeraj zvečer je naša akcija proti Sedil Bahru imela za posledico zelo težke izgube na angleški strani. Ob tej priliki smo uplenili tri nadaljne strojne puške in obilo municije. Doslej je padlo vsega vkup 10 strojnih pušk v naše roke. — Z ostalih bojišč ni nič bistvenega poročati.

IZKRCAVANJA ZAVEZNIKOV.

Iz Berlina poročajo: Pri otoku Lemnos je zbrana silna množica angleško francoskih ladij; nasteli so bojnih in transportnih ladij okoli 250. Vojakov za izkrcavanje je okoli 50.000. Tudi v Smirni namestavajo Francozi in Angleži izkrcati vojake.

K AKCIJAM PROTI DARDANELAM.

Atene, 7. maja. Z več strani se poroča, da pripravljajo zavezniške pomorske sile pred Dardanelami novo akcijo. Ladijsko artiljerijo so ojačili z novimi topovi. Pa tudi na turški strani se pripravljajo na nove napade. Vsled ljutega ognja iz turških fortov proti nekaterim manjšim oddelkom izkrcanih čet, ki so imeli zasedenih več obrežnih točk, so se ti oddelki vzeli nazaj.

VELIKI TRANSPORTI RANJENCEV IZ ALEKSANDRIJE.

Neapel, 7. maja. Semkaj dospeli parnik »Sirakusa«, ki je na potu v Toulon, je pripeljal več oseb iz Aleksandrije, ki pripovedujejo zanimive podrobnosti o dardanelskih akcijah. V aleksandrijsko luko je do 30. aprila priplulo kakih 40 transportnih parnikov in 4 lazaretne ladje z nad 2000 ranjenci, večinoma Avstralci. Na eni ladji je bilo kakih 100 Francozov. V luki v Aleksandriji pripravljajo novo ekspedicijo s približno 50.000 angleškimi in francoskimi vojaki, ki so namenjeni za izkrcanje na Galipoliju.

GRŠKA IN ENTENTA. — GRŠKI POGOJI.

Milan, 5. maja. Uradno glasilo ruskega vojnega ministra »Ruski in-

valid« priobčuje pogoje, pod katerimi bi Grška posegla v boj: 1. varnost za nedotakljivost dežele med vojsko in nekaj časa po vojski; 2. kompenzacije v Mali Aziji, in sicer tudi vilajet Aidin; 3. varnost glede preskrbe z živili in streljivom; 4. zavezniki morajo odobriti grški vojni načrt proti Turčiji. Sicer pa se Grška brani odstopiti kak kos svoje zemlje in zato je sestava nove balkanske zveze tako težavna.

VENIZELOS ZOPET NA GRŠKEM.

Atene, 8. maja. Venizelos se je vrnil na Grško.

DOPUST RUMUNSKIH REZERVISTOV.

Milan, 5. maja. »Italia« poroča iz Bukarešte: Rumunski vojni minister je poslal pet letnikov zadnjih vpoklicanih rezervnikov na dopust, da opravijo pomladanska dela. Kakor sodijo, ta odredba potrjuje zboljšanje napetega balkanskega položaja, ki je nastopilo vsled zavezniškega neuspeha pri Dardanelah.

Razna poročila.

NOBLOVA NAGRADA SE LETOS NE PODELI.

Kodanj, 8. maja. Letos se ne podeli Noblova mirovna nagrada.

STANJE SADNEGA DREVJA.

Dunaj, 7. maja. (Kor. urad.) Sadno drevje s koščastim sadjem je že skoraj povsod odcvetelo. Ker je sijalo sonce, je tako ugodno odcvetelo, da se sad češenj, češpelj, aprikoz in breskev skoraj povsod mora označiti prav dober. Med drevjem, ki rodi sadje s pečkami, cvete zdaj hruska; cvetje je tudi zelo bogato. Stanje sadnega drevja na jugu popolnoma zadovoljuje. Osebito dalmatinsko sadno drevje maraske bogato cvete. Škodljivci sadja so nastopili v zelo omejenem obsegu. Trti je vreme zelo ugaljalo. Trta je krepko in enakomerno poganjala. V vinogradih se je delo radi pomanjkanja delavcev in na jugu tudi radi moče nekoliko zakasnilo.

POZIV LORDA KICHENERJA.

London, 5. maja. (Stefani). Župan v Newcastleu naznanja, da ga je lord Kitchener naprosil, naj nemudoma skliče načelnike trgovskih trgov na debelo in na drobno, da vstopijo vsi po starosti sposobni moški pod orožje. Županu se je namignilo, da zahteva sedanji težki položaj mobilizacije vseh narodnih sil, ne le, kar se tiče ljudi, ampak tudi kar se tiče gmočnih sredstev.

GENERAL BOTHA ZASEDEL KARBIB.

London, 7. maja. (K. u.) »Reuter« poroča iz Kapstadta: General Botha je zasedel železniško križišče Karibib poleg postaj Johann-Albrechta vrh in Wilhelmova dolina.

POTOPLJENI PARNIKI.

London, 7. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Parnik »Lusitania« je bil torpediran in potopljen. Poslali so pomoč.

Liverpool, 7. maja. (Kor. ur.) Reuter poroča: Parnik »Candida« je v tork v Irskem morju torpediral in potopil nek nemški podmorski čoln. Posadka je rešena.

London, 7. maja. (Kor. ur.) »Lloyd« je dobil poročilo, da je bil ob irski obali potopljen parnik »Denturion« (5945 ton). Posadko so rešili.

Dnevne novice.

+ Vseh nas dolžnost! Samo še dobre tri tedne je do zvečanja velike loterije »Slovenske Straže« v korist ubogim slovenskim otrokom, invalidom in vdovam padlih junakov. In Slovenci ne bi imeli toliko zavesti, da ne bi takoj pokupili vseh srečk, katerih namen je tako blag? Vsi, ki smo še doma, tekmuje, da se vse srečke že tekom enega tedna prodajo. To bo najlepši naš pozdrav junakom na bojnem polju! Naši junaki so za nas vsak dan v smrtni nevarnosti, mi pa bi ne imeli toliko srca, da bi se jih sedaj, ko se nam nudi prilika, da jim dejansko izkažemo svojo ljubezen, ne spomnili? V prvi vrsti so poklicana slovenska županstva, da takoj store svojo dolžnost. Na delo naši vrli občinski tajniki! Prečastiti župni uradi naj namen »Slovenske Straže« priporočajo, slovensko učiteljstvo, dijaštvo naj poseže takoj v najzvišnejšo agencijo. Naši denarni zavodi, naša gospodarska društva, ali tudi Vas ne kliče dolžnost do ljudstva, iz katerega ste izšli? Ali bo sploh kak naš slovenski denarni zavod, naše gospodarsko društvo, ki bo sedaj zaspal svojo dolžnost? Naša društvena organizacija, poseben naš mladenci v izobraževalnih društvih, Marijinih družbah, vse se zganite, da bodo oči naših junakov ob uspehih »Slovenske Straže« veselo sijale. Podružnice »Slovenske Straže« tekmuje med seboj, katera bo več naredila za

uspeh »Stražine« loterije. Vsem, katerim je mar ljudstvo in katerim ljubezen do ljudstva ni prazna beseda: Osnujte takoj v vsaki župniji agitačni odsek naših mladenk in drugih, ki naj tekom tedna preskrbi, da bo povsod naročenih kar največ srečk. Vrednost dobikov je vendar tudi nekaj: vseh skupaj 20.000 K, glavni dobiček v vrednosti 5000 K, in kar je največ vredno, izbira dobikov je toliko, kakor pri nobeni drugi loteriji. Srečka pa velja samo 1 K. Stopite okoli svojih prijateljev in znancev, nagovorite jih, naj vam dajo kronico za loterijo, zapišite si njihova imena, potem pa po poštni nakaznici takoj vsaj za 10 srečk skupno pošljite denar na pisarno »Slovenske Straže« v Ljubljani, nakar dobite po pošti srečke, katere razdelite med one, ki so jih naročili. Tam pa, kjer prodajajo prodajalne in trafike srečke, jih ondi kupite! Zrebanje je že 31. maja. Ne čakajte do zadnjega tedna, ker sicer pisarna ne bo zmogla dela. Sedaj v vojnem času se tudi pošiljanje denarja ne vrši tako hitro kot sicer, in zadnje dni bi se lahko zgodilo, da denar pisarna pravočasno ne dobi. Vseh nas dolžnost je — takoj storiti svojo narodno dolžnost!

+ V največji bedi se je spomnila svojega naroda. Na Notranjskem je bila uboga ženica. Beda ji je poglajala moža daleč v svet, sama je v največji revščini preživljala svojo mnogočestitelno deco. V tej bedi je borno kočico tako zadolžila, da je vsak čas pričakovala, da bo morala zagrabiti za beraško palico. Prišla je leta 1912. prva loterija »Slovenske Straže«. Čula je ženica o njej in njenih namenih. Beda uboge žene je bila takrat največja. Zadnjega preščka je prodala in od izkupička dala 1 K za srečko »Slovenske Straže«. Mislila si je: ubogim otrokom je namenjeno, morda bo tudi mojim kdaj prav prišlo. In bilo je tako. Žena je zadela prvi glavni dobiček »Slovenske Straže« in tako rešila svoj dom in svoje otroke. Vsi smo bili veseli takrat. In Vi, ki imate več kot ta uboga ženica, ne bi sedaj ob namenih druge loterije »Slovenske Straže« storili svoje dolžnosti?

+ Inserate za »Narodno Obrambni Vestnik« prosimo poslati zadnji čas do prihodnjega torka dopoldne na naše uredništvo. »Narodno Obrambni Vestnik« izide v 100.000 izvodih ter bo priložen vsem našim listom na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Goriškem.

+ Otroci umorjenega prestolonaslednika in ranjenci. Neki bavarski vojak piše svojim domačim: Ko sem bil na bojišču ranjen, sem se z drugimi ranjenci peljal z Dunaja v Prago. Med vožnjo so pripeli k vlaklu tudi salonski voz, v katerem so se peljali otroci umorjenega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Ko so otroci zvedeli, da se peljejo v vlaklu ranjeni vojaki, se niso dali zadržati, da bi jih ne obiskali. Z vsakim posameznim so se ljubeznjivo in sočutno pogovarjali in jih obdarovali s cveticami. Na eni prihodnjih postaj so bili vojaki na stroške otrok obilo pogoščeni in obdarovani. Ta dogodek je na nas vse napravil velik vtis in ga ne bomo nikoli pozabili.

+ Nov drobiž. C. kr. korespondenčni urad poroča: Ker se je pokazalo, da v prometu se nahajajoči nikelnasti drobiž ne zadošča in ker se kaže osobito v industrijskih okrajih močna potreba po njem, je vlada sporazumno s kraljevske ogrske vlade sklenila, da s pridržkom naknadne postavitve potrditve te odredbe pusti kovati in izdati drobiž po 10 vinarjev, za vsak slučaj tudi po 20 vinarjev iz novega srebra (zmes 50 odstotkov bakra, 40 odstotkov cinka in 10 odstotkov nikeljina). Izdajati se prične ta denar in sicer 10 vinarjski novič dne 10. majnika, in sicer po neobhodni potrebi in kolikor ga potrebuje promet do najvišje vsote 20 milijonov kron. Denar bo po velikosti in teži nikelnastemu denarju popolnoma enak in se bo razločeval le po kovinski barvi in po kovanju reverzne strani.

+ Zagotovitev krme in paše. C. kr. korespondenčni urad poroča: Danes, 8. t. m., se razglasi odlok poljedelskega ministrstva o zagotovitvi krme in paše in da se izrabijo vsi travniki v korist preživljanja prebivalstva. V vojnem letu, tako izvajajo odlok, je vsak posestnik dolžan, da izrabí vse travnike, pašnike in planine s košnjo ali pa s pašo. Kakor pri njivah tako nastane lahko pri pašnikih in travnikih sila, ker so gospodarji morebiti pozvani pod orožje. Potrebno pomoč more preskrbeti žetna komisija. Da se ne izgubi pašna in krma, je oblast upravičena, da če gospodar v gotovem roku ne poskrbi za uporabo, se mora prepustiti brezplačno občini. Občine naj ali same izrabijo krmo ali pašo, ali naj jo pa izroče drugim. Čim jasnejše se zaveda vsak posestnik dolžnosti nasproti skupnosti, v največjih podrobnostih, z večjim veseljem stori, kar se zahteva, da se v tem velikem letu ne izgubi niti ena travna bilka, ki bi lahko služila vzdrževanju naše živine.

— Dunajski promet efektov. Borzni promet, ki sedaj obstoja v prodaji efektov od banke do banke, je bil včeraj rezerviran. Vzrok tiči deloma v pričakovanju novega avstrijskega vojnega posojila, katerega prospekti so ravno izšli, deloma pa v neodločnem zadržanju nevtralnih držav. Ugodna poročila z bojišč so izprva povzdignila promet v železni in posebno vojni industriji, vendar pa v celoti niso te akcije obdržale svojih povišanj prejšnjih dni. Po rentah iz gori omenjenih razlogov ni bilo povpravevanja. Devize so ostale deloma neizpremenjene, deloma njih notiranje ni bilo enotno.

— Prisedniški svet vojnega žitnega prometnega zavoda je zboroval dne 7. t. m. Med drugim se je naznanilo, da so poverili nakup in prodajo komisijonarju, in sicer v prvi vrsti poljedelskim zadrugam. Zavod je imenoval do zdaj 349 komisijonarjev, med njimi 133 zadrug, 167 trgovcev, 33 poljedelcev in 29 drugih stanov, in sicer odpade od teh na Štajersko 14, na Koroško 4 in na Kranjsko 11 komisijonarjev. Za krompir se ne ustanovi posebna centrala.

— Iz ruskega ujetništva je ta teden pisal v Ljubljano svoji materi in sorodnikom g. Joško Prezeli, praporščak pri 17. pešpolku. Nahaja se v mestu Petrovsk, okraj Akomlinskoj v ruski srednji Aziji; popolnoma se je že privadil podnebu. Pravi, da je pisal že mnogokrat; prišli sta sem pa le dve dopisnici. Srčno želi, da bi dobil kak glas iz domovine. Nadeja se pa za trdno, da bo kmalu zopet videl domače kraje. — G. dr. Rok Jensenko se je oglašil iz ruskega ujetništva. — Iz ruskega ujetništva se je oglašil že dvakrat odlikovani četovodja Janez Benčina iz Bukovice pri Ribnici. Pismo je hodilo dva meseca. Nahaja se v Skobelevu v Turkestanu. Zadnjikrat je pisal 30. decembra 1914. — Ravnotam je tudi Jožef Hočevar iz Zagorice pri Ribnici. Sedem mesecev ni bilo glasu o njem, sedaj pa se je oglašil zdrav in neranjen.

— Zaročil se je g. Hinko Zupančič, davčni asistent v Drventu, in gđ. Justa Kmet, učiteljica v Šturijah pri Ajdovščini.

— Nadzorništvo stanovanj na Dunaju. Za nadzorovanje stanovanj na Dunaju nameravajo imenovati stanovanjske nadzorice.

+ Kranjska deželna banka sprejema prijave na subskripcijo drugega avstrijskega vojnega posojila v svojih prostorih v dvorcu ob navadnih poslovnih urah. Opozarjamo na današnji inserat.

— O izmišljenem čudežu na Brezjah. Okoli Zidanega mostu govore, da je strežnik pri sv. maši na Brezjah videl jokati Mater božjo, da ga je dotični duhovnik vprašal, kaj gleda itd. O tem na Brezjah nič ne vedo. Vodstvo iste cerkve izjavlja, da je vse izmišljeno; Marijina čudodelna podoba je brez solz; nobeden, ne mašnik, ne strežnik, ne drugi, ki blizu oltarja kleče, niso videli Marije jokati, niti prositi za tri našteje reči, da ne bi bilo vojske, lakote in bolezni. Teža čudeža še ni bilo na Brezjah, in kdor o njem govori, razširja izmišljen čudež, kar pa sv. Cerkev prepoveduje.

— Bela žena. Na Kropju pri Ljutomeru je umrla vrla slovenska gospodinja Treza Babič. Rajna je imela pet sinov in enega zeta na bojišču. Štirje so že v ruskem ujetništvu. — Pri Kapeli blizu Radgone je umrl vrl našinec Ivan Knez. — V Gradcu je prominul za legarjem mladenič-vojak 20. lovskega bataljona Anton Kotnik, rojak iz Verzeja. — V celjski bolnišnici je umrl vojak 7. pešpolka koroški Slovenec Karl Pšunder.

— Rekviriranje odviše zasebne moke na Dunaju. »Dunajski« »Zeit« poroča: Posvetovanja o izdaji napovedanih novih odredb namestništva glede krušnega in močnega vprašanja so končana. Razglasene bodo prihodnji teden. Najprvo se bo obrnil prihranek na krušnih kartah revnejšim slojem, nato se bo odredilo rekviriranje odvisnih zasebnih zalog moke. Določilo se bo, da smejo letovičarji vzeti seboj le toliko moke, kolikor jim jo pripada do žetve. Odvisno moko bodo morali na Dunaju zasebniki oddajati na magistratu. Za ostale dele države bo vojni žitni prometni zavod izdal potrebne odredbe.

— Davka prosto 5 in pol odstotno avstrijsko vojno posojilo iz leta 1915. Kakor iz razglasa na drugem mestu tega lista razvidno, sprejema od danes, kot oficijelnem pričetku subskripcije, priglase na to posojilo Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani, Prešernova ulica 50, katera je z vsakimi pojasnila na razpolago.

Ljubljanske novice.

— Za vojake je vsako nedeljo ob 8. zvečer pridiga v stolni cerkvi. Vojaki, povejte to eden drugemu in pridite v obilnem številu!

lj Promenadni koncert godbe našega 17. pešpolka bo danes od 5. do 7. ure pop. v Zvezdi.

lj Šentjakobsko prosvetno društvo priredi v nedeljo ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih redno društveno predavanje. — Ker je treba društveno knjižnico popolnoma preurediti, se pozivajo tem potom vsi člani in članice, da vrnejo knjige v nedeljo pred ali pa po predavanju in pa prihodnjo sredo zvečer ob določeni uri za knjižnico.

lj Nadlegovanje občinstva na najlepšem ljubljanskem sprehajališču. V včerajšnji seji magistratnega gremija je interpretiral član gremija obč svetnik Pustoslemšek, kedaj stavbni urad izvrši sklep, naj predlaga drug prostor za ljubljanski »Prater«. Odgovor je bil, da se bo »počakalo«. Član gremija Iv. Štefe je opozarjal na to, da se v Lattermanovem drevoredu pripuščajo razstave kakršnih bi se sramovalo vsako najmanjše mestce. Nikjer na deželi se kaj tako škandaloznega več ne vidi. Dovoljene naj bi bile samo razstave, ki imajo res kak izobraževalni namen ali so resnično zabavne. Sedaj pa stoje ondi stvari, ki so samo za poneumnevanje in izkoriščanje ljudi. Tudi bi se ne smelo zgoditi, da se hreščem gugalnicam dovoli kar celo leto ostati v Ljubljani, kakor se godi s sedanjo gugalnico. Zahteval je, da mora gremij vedeti za vsako tako dovolilnico. Sklenilo se je, da se pooblasti g. župana, naj sestavi komisijo iz magistratnih uradnikov, ki bo imela nalogo poučiti se o podjetju, predno se mu dovoli, da dobi prostor v »Pratru«. Gosp. župan je prav umestno opomnil, da bi bilo najbolje za nekaj časa sploh nobeni taki »razstavi« dati dovoljenja. Upamo, da bo g. župan to zadevo odločno vzel v roke, kajti občinstvo je od takih izkoriščevalcev na najlepšem ljubljanskem sprehajališču res že preveč nadlegovano.

lj Konferenca katehetov bo prihodnji ponedeljek, dne 10. maja ob šestih zvečer v posvetovalnici Katoliške tiskarne. — Referat (praktična kateheza) ima prof. J. Mlakar. — Po konferenci določitev spovednih dni.

lj Danes 8. maja, jutri v nedeljo 9. maja in v ponedeljek 10. maja naj bo odločitev za vsakega, da se poda pogledat predstave »Kino Centrala« v deželno gledališče. Spored je zopet izredno bogat in obsega: 1. Izven lovčevega okrožja. Naravni posnetek. — 2. Kinematografski posnetki z avstrijskih bojišč. — 3. Mož. Variété. — 4. Iluzina zaroka. Sijajna veseligr. — 5. Spretno dekle si samo pomaga. Krasna komedija v dveh dejanjih, spisal Viktor Sjöström. V glavnih vlogah Klara Wieth in Richard Lund. — 6. Julij in volilke. Komicno. — Predstave se vrše: ob delavnikih ob 4. in 1/2. popoldne, 7. in 1/2. zvečer; ob nedeljah in praznikih ob 1/2. dopoldne, 3., 1/2. 5., 6., 1/2. 8. in 9. uri zvečer. — Pri vsaki večerni predstavi se na projekcijski steni pokaže najnovejša avstrijsko in nemško vojno poročila. To podjetje hoče občinstvu nuditi res nekaj lepega in izrednega, ker naloga podjetja ni služiti interesom kakšnega posameznika.

lj Popoldanski izlet k Sv. Katarini nad Medvodami priredi prihodnji praznik dne 13. maja mladeniški odsek križevniške moške in mladeniške Marijine družbe v Ljubljani. Odhod iz Ljubljane ob pol 12. dopoldne, prihod v Medvode opoldne in nato skozi Presko na goro. Povratek zvečer po pešpoti na Zgornjo šiško. Vsi člani in prijatelji družbe se vljudno vabijo.

lj »Glasbena Matica« v Ljubljani priredi v soboto, 8. maja 1915 ob 1/2. 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« na korist ranjencem v ljubljanskih bolnišnicah in »Glasbeni Matici« III. dobrodelni koncert pod vodstvom koncertnega vodje g. Mateja Hubada.

lj Za nalovljene krošče bo vsled sklepa magistratnega gremija mestno vrtnarstvo plačevalo 12 vinarjev za kilo. Mladina, na lov!

lj Zadruga krojačev itd. v Ljubljani zopet oddaja večje množine krojaškega dela za svoje člane krojače. Kdor se za to delo zanima, naj se zgleda pri načelnstvu zadruga, kjer dobi delo in natančnejša navodila. — Fr. Jeločnik, načelnik.

lj Umrli so v Ljubljani: Juri Ožanič, poddesetnik 17. pešpolka. — Aleksander Težak, rejenc, 4 mesece. — Anton Ferle, delavec, 45 let. — Fran Dolar, črnovojnik 7. lovskega bataljona. — Josip Škrinar, bivši kontorist-hiralec, 40 let.

lj Javna stranišča bodo odslej pod strogim nadzorom. Kdor ne bo skrbel za čistost stranišč, bo strogo kaznovan.

lj Zatekla se je prav majhna, beločrnilasata psica s skoro novim vratnikom brez znamke. Lastnik jo dobi pri g. Hinko Zirkelbachu v Ljubljani na Opekarski cesti, Mala čolnarska ulica št. 9.

1 steklenica 20 vinarjev. Naročila po povzetju.

Vojno zavarovanje.

Vdovski in sirotinski zaklad za skupno oboroženo moč namerava med vse sloje prebivalstva razširjati misel vojnega zavarovanja. Zadeva ima jako važen gospodarski pomen.

Od vojskujočih se vojakov poseduje le neznamen del police za življensko zavarovanje, katere bi za slučaj smrti v vojni jamčile zaostanim izplačevanje zavarovane glavnice.

Vojaki na fronti se na običajni način ne morejo zavarovati za življenje, ker je posebna zdravniška preiskava jako otežkočena. Temu naj opomore vojno zavarovanje, ki ga sklepajo zaostali na življenje oseb, ki so k vojakom odšli. Če bi se tako vojno zavarovanje splošno razširilo, bi bilo to izvanredne koristi. Pomisli naj se, da državne podporne rente za vdove in sirote in pa njihova oskrba po občinah zagotavljajo le najpotrebnejše življenske potrebe. V obče bode renta vdovi v vojni padlega vojaka le v zelo redkih slučajih omogočila, da bi po možvi smrti obdržala možovo posest ali nadaljevala njegovo brt in kupčijo ali da bi sploh mogla premagati nastale denarne težkoče. Ako pa ima vdova v prvem času kako glavnico, naj si bode tudi majhna, potem ji bode mogoče, da uredi nujne obveznosti in da s tem prepreči prodajo ali rubežen svoje imovine. Poskrbela bo za obdelovanje svojega posestva ali za nadaljevanje obrta in morda si bode celo zasigurala kak nov vir dohodkov.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad se poteguje le za tako zavarovanje, ki se sklepa ne le za slučaj smrti v vojni, temveč pri katerem se zavarovalna svota brez vseh pogojev izplača, ako zavarovanec umrje tekom enega leta od dneva sklenjene zavarovalne pogodbe. Pri takem zavarovanju ni nobene nejasnosti glede zavarovalnih zahtev. Zavarovalna svota se tedaj izplača, če zavarovanec v vojni umrje, če umrje vsled ran ali bolezni, ki si jih je pridobil v vojni, če se pogreša ali če v ujetništvu umrje, nadalje pa tudi če umrje po svoji vrnitvi iz vojne naravne smrti še pred pretekom zavarovalnega leta. Edinole v slučaju samomora ugasne vsaka pravica do zavarovalne vsote.

Vojno zavarovanje se bode potem izdatno razširilo če višina zavarovalnih premij ne bo prekoračila plačilne zmožnosti širših krogov ali vsaj izdatnega dela v poštevh prihajajočih rodbin. To vprašanje je ugodno rešeno, ako se bode ravnalo po načelih, ki jih je vdovski in sirotinski pomožni zaklad natančneje presodil in katerim je ministrstvo za notranje zadeve pritrdilo. Večina onih oseb, ki vzdržujejo svojo rodbino in imajo skrbeti za oskrbe potrebne svojce, spada v kategorijo onih črno-vojnikov, za kojih zavarovanje bi se plačala premija v znesku 4½% zavarovane vsote. Za zavarovalno glavnico 1000 K ali le 500 K, bi se tedaj morala plačati premija 45 K oziroma 22,50 K.

Vdovski in sirotinski pomožni zaklad je nadalje poskrbel, da smejo one rodbine, ki živjajo državni vzdrževalni prispevek (in teh je največ med manj imovitimi rodbinami) plačati premijo v 6 mesečnih obrokih. Zavarovalni prispevek bi tedaj pri zavarovanju na 1000 K znašal v enem mesecu 7,50 K ali pri zavarovanju na 500 K le 3,75 K. Državni vzdrževalni prispevek je posebno pri večjih rodbinah razmeroma precej visok in bi se zaradi tega mogli zavarovalni prispevki plačati brez posebnih težkoč. Pričakovati je, da se bode večje število rodbin z radostjo po-

služevalo vojnega zavarovanja, ako se bode zadeva primerno pojasnila.

Pospešitev te gospodarsko jako zdrave misli, s katero se naj zaostali opomorejo potom samopomoči, bo tudi izdatno razbremenil državo in občine. Če se ta misel samopomoči vko- renini pri rodbinah v vojski se nahaja- jočih oseb, potem ni dvoma, da se bo ta misel razširila tudi med širše kroge. Po dosedanjih izkušnjah so bile obči- ne, nadalje javni in zasebni delodajal- ci v mnogih slučajih pripravljeni, da zavarujejo svoje k vojakom odišle uslužbenec in delavce in da ali toza- devno premijo plačujejo povsem iz svo- jega ali pa vsaj prispevajo z znatnimi zneski. Dotični delodajalci so bili pač uverjeni, da se ne bodo mogli odte- gnuti dajanju podpor zaostalim onih na- meščencev, ki nimajo pravice do po- kojnine oziroma je še nimajo, nadalje, svojih kvalificiranih ali dolgo v obratu službujočih delavcev in da je vsled tega boljše, če plačajo nizko premijo kakor če jih zadenejo tako visoki pre- skrbovalni prispevki.

Kar velja za delodajalce, velja v še večji meri za občine kot upravne kor- poracije. Nepreskrbljeni zaostali v vo- jni padlih vojakov bode končno tudi obremenili oskrbe ubožcev in marsika- tera občina se bo raje izognila tem bre- menom z vojnimi zavarovanjem.

Končno bode pri primerni propa- gandi gotovo tudi razne osebe iz zgolj človekoljubnih razlogov na tozadevno željo z osebnimi razmerami vpoklican- cev dobro poučenih občin plačale zava- rovalne prispevke za one vojskujoče vojake, kojih svoji sicer žele to vojno zavarovanje, a vsled velike stiske ne premorejo plačevanja dotičnih premij.

Z ozirom na navedena dejstva je vojni pomožni urad spoznal, da je tre- ba podpirati dogovore, ki jih je vdov- ski in sirotinski pomožni zaklad v za- devu vojnega zavarovanja sklenil z za- varovalnico »Avstrijski Feniks«, kajti tako zavarovanje bo v izdatni meri olajšalo in preprečilo razne gospodar- ske po vojni povzročene škode.

Zobna krema

KALODONT
70 vinarjev.

Velika vsota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki po- stane naš naročnik. — Brezplačna po- jasnila pošilja:

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

10 letna garancija! 3 milijone že v rabi!

Gritzner
šivalni stroji in kolesa

najboljši in dosedaj nedosežni v trpežno- sti za rodbinsko in obrtno rabo, siva, veze (stika), krpa (maši) nogavice in perilo. Pouk brezplačen v hiši. Najkrajša oprema.

Primerna prilagodljivost darila.

Edina tovarniška založna šivalnih strojev

Josip Petelinc

Ljubljana, za vodo, blizu frančiškanskega mostu, levo, 3 hiša. 529

Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.

Spisal P. Marijofil Holecsek, frančiškan. Cena K 1-20 za broširan, K 2-— za vezan izvod je skrajno nizka.

Ta premišljevanja so času primerna, pa za vse čase na- menjena. Potreba po takih premišljevanjih je bila vedno večja, posebno odkar se z vso vnemo goji in širi čiščenje presvetega Srca. Po teh premišljevanjih bomo natančneje spoznali skriv- nosti in milosti, ki jih hrani Zveličarjevo Srce za nas, in s katerimi nas želi obogatiti. Knjiga bo njim, ki jo bodo, rabili v tolažbo in naj donese mir vsaki slovenski hiši in sleherni družini.

Lavretanske litanije.

Mater Božje za mešani zbor, oziroma eno- dvo- ali triglasni zbor, zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vin.

Te litanije, ki so ravnokar izšle, bodo dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo vsreženo samo pevovodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle.

Kraljici nebes in zemlje.

Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle. — Uglasbil Karlo Adamič. Cena partituri K 1-80, glasovi po 40 vinarjev.

Te skladbe so globoko zamišljene in uprav mojsterski izpeljane in pričajo o temeljitem znanju teorije, harmonije in kontrapunkta. Melodija teh skladb je posebno izrazita, zmerno moderna, pa vendar močnem naših zborov na deželi umerjena.

Zemljevid Evrope.

Merilo 1:4,000,000. Cena K 2-40, nalepljen na pla- tno s palicami K 6-50, nalepljen na platno in zložljiv v žepno obliko K 6-—.

Ta zemljevid v slovenskem jeziku presega po svoji veliki natančnosti, razvrstitvi in preglednosti vse druge zemljevide. Velikost znaša 1 m 15 cm × 86 cm.

**KATOLIŠKA
BUKVARNA
V LJUBLJANI**

Zbirka slovenskih povesti.

Urejuje profesor J. Grafenauer. Cena za sešitek 60 vinarjev. Sešitek 1/4 vezan v eno knjigo K 3-50

Ta zbirka nudi najlepše pripovedne bisere slovenskega slovstva, katere je treba na vsak način ohraniti našemu ljud- stvu. Dosedaj so izšli:

1. zvezek: Josip Ogrinec, Vojnimir ali poganstvo in krst. — Strneno polje.
2. zvezek: Franc Erjavce, Hudo brezdnno ali Gozdarjev rejenc. — Ni vse zlato, kar se sveti. — Izgubljen mož. — Ena noč na Kumu. — Mravlja.
3. zvezek: Vesele povesti, Jaklič, Za možem. — V pustiv je šla. Jurčič, Pravda med bratom.
4. zvezek: Ksaver Meško, Povesti in slike: Štiri smrti. — Pot čez travnik. — Požigalec.

Varčna kuharica.

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavi- la v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 1-20, v platno vezana K 1-80, po pošti 20 vinarjev več.

Knjiga ne bo služila samo ob času draginje, temveč bo tudi ob dobrih časih pot do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpošteva povsod var- nost ter uči, kako si pomaga gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobili. Vsa navodila so večkrat preizkušena in so se sprejela samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige ti tudi pomaga takoj rešiti vprašanje kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš znala po- staviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne pri- deš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blago- stanju slovenskega naroda. Cena knjigi, ki obsega 224 strani, je skrajno nizka.

NEMŠKE ZMAGE NA HARTMANNSWEILERKOPFU.

Zopetna osvojitev Hartmannswei- lerkopfa, o čemer sta bila ujeta fran- coska polbataljona, se vredno pridru- žuje velikim nemškim uspehom pri Yperu. Napad se je izvršil od več strani istočasno in je Francoze prese- netil. V zadnjih 14 dneh so nemške če- te svoje proti jugu ležeče postojanke

izredno močno utrdile in napad skrb- no pripravile. Še skoro večji nego oro- žni uspeh je moralni učinek te zma- ge. Nemci zdaj zopet popolnoma obvla- dujejo vzhodni rob Vogezov in važno železniško prago Kolmar — Rollweiler — Mühlhausen. Naša slika (ki je posne- ta po neki francoski sliki) kaže bojno ozemlje z najnatančnejšimi ozna- bami.

Naznanilo preselitve!

Dovoljujem si Vas s tem vljudno obvestiti, da se začetkom meseca maja preselim s svojo

špecerijsko trgovino

na Dunajsko cesto št. 20, v isto hišo, kjer se že nahaja moja pražarna in specijalna trgovina za kavo (poleg „Kmečke posojilnice“, nasproti postaji cestne železnice). Priporočam se cenjeni nadaljnji naklonjenosti

z odličnim spoštovanjem

Karol Planinšek

941 3

Naznanilo: Ose blago se po starih nizkih cenah prodaja.

Lepa birmanska darila.

Največja bogata zaloga ur, verižic, vojnih obeskov, uhanov, zapestnic; največja izbira briljantov.

Priporoča in vabi za obilni obisk

F. Čuden, Ljubljana

delničar švicarskih tovarn „Union“ ur.

Naročite novi vojal spominski cenik s koledarjem tudi po pošti zastoj!

Št. 6.

RAZGLAS.

911 3

Ker bo v četrtek dne 13. maja 1915 praznik Vnebohoda, naznanja podpisano načelstvo, da se bo vršil običajni semenj v trgu Sodražica

dan pozneje, to je dne 14. maja t. l.

Gospodarski odbor trga Sodražica,

dne 25. aprila 1915.

Štupica, t. č. načelnik.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanjim vlagateljem so za pošil-

5%

ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7½, 15 ali 22½ let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 s 17.406 deleži, ki reprezentirajo jamstvene glavnice za 6.788.340 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

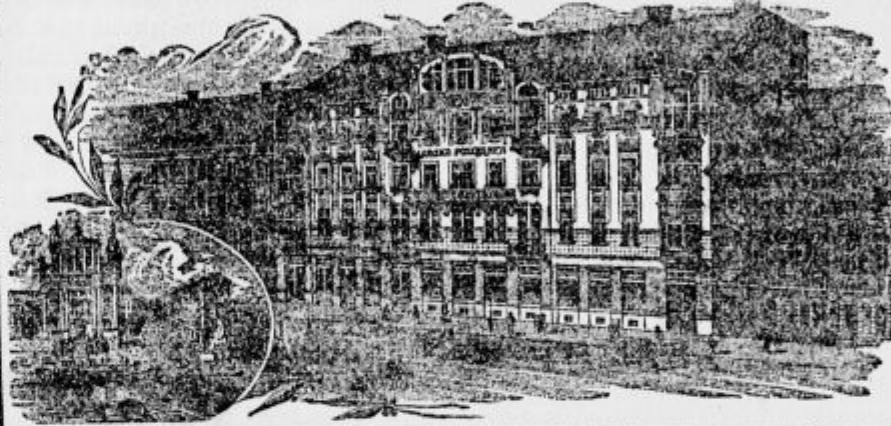
Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Fran Borštnik, c. kr. profesor v pok. v Ljubljani; dr. Ferdo Čekal, stolni kanonik v Ljubljani; Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; dr. Jožef Gruden, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Koblar, dekan v Kranju; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; B. Remec, ravnatelj trg. šole v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Gadež, katehet v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. lin. rač. oficijal v Ljubljani; Avguštin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4½% brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohnan. položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarija

Slikarja, pohištvna in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union

Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla.

Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. - Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnatih barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

sobne slikarje.

1132

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.